

Lasse Parkkila

Kitara soimaan

Soitonopas itseopiskelijoille ja opetuskäyttöön

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi YAMK

Musiikki

Opinnäytetyö

15.5.2017

Tekijä(t) Otsikko	Lasse Parkkila Kitara soimaan
Sivumäärä Aika	Soitonopas itseopiskelijoille ja opetuskäyttöön 49 sivua + soitonopas Kitara soimaan 15.5.2017
Tutkinto	Musiikkipedagogi YAMK
Koulutusohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi
Ohjaaja(t)	MuT, lehtori Annu Tuovila MuM, lehtori Jarmo Hynninen
<p>Toimiessani kitaransoitonopettajana eri musiikkioppilaitoksissa ja yksityisyrittäjänä olen havainnut hankalaksi löytää rytmimusiikin alkeisopetukseen sopivaa opetusmateriaalia. Suurin osa alkeisopetusmateriaalista on suunnattu klassisen kitaran opiskelijoille.</p> <p>Koko opettajaurani ajan olen itse työstänyt paljon opetusmateriaalia. Suurin haaste on ollut löytää vaikeustasoltaan sopivan helposti lähestyttävää, mutta samalla tarpeeksi haastavaa ja motivoivaa opetusmateriaalia. Päädyin tekemään aloittelevalle kitaristille soveltuvan soitonoppaan. Opasta voi käyttää sekä soittotunneilla että itseopiskelun apuna.</p> <p>Ennen Metropolia YAMK-opintojeni alkua soitonopas oli jo lähes valmis, mutta kaipasi kuitenkin vielä viimeistelyä. Osana opinnäytetyötäni testasin kahdella tavalla soitonoppaan käytettävyyttä: Soitonoppaan työvedos oli koekäytössä kuudella soittotaidoiltaan eritasoisella aikuisella itseopiskelijalla. Lisäksi Metropolia ammattikorkeakoulun pedagogiopiskelijat tutustuivat soitonoppaaseen. Itseopiskelijoiden monipuolisten musiikillisten taustojen ansiosta sain paljon enemmän tietoa soitonoppaan toimivuudesta kuin mitä osasin odottaa. Yhteistyö pedagogiopiskelijoiden kanssa oli myös hyvin palkitsevaa. Molemmat testausprosessit johtivat tärkeisiin sisällöllisiin muutoksiin ja lisäyksiin soitonoppaassa.</p> <p>Soitonopas on jaettu kahdeksaan suurempaan kokonaisuuteen: Riffeillä ja soinnuilla alkuun, Bluesilla rockmusiikin alkulähteille, Voimasoinnuilla otelauta haltuun, Soinnut komppaamalla tutuiksi, Slide-putki ja avovireet, Kitaramelodiat laulamaan, Efekteillä lisäväriä soittoon ja Teorian lyhyt oppimäärä. Soitonopas sisältää muista soitonoppaista poiketen paljon kitaramusiikin klassikkokappaleita. Tämän lisäksi mukana on myös itse laatimiani harjoituksia ja säveltämiäni harjoituskappaleita. Soitonopas poikkeaa muista soitonoppaista siten, että siinä puetaan sanoiksi kaikki harjoitukset samalla tavalla kuin opettaja opettaisi oppilastaan.</p> <p>Soitonopas on osa opinnäytetyötä, mutta tekijänoikeuksien takia se ei tule osana opinnäytetyötä julkaistavaksi. Opinnäytetyön raporttiosa sisältää kuitenkin kuvankaappauksia soitonoppaasta, joten lukija saa sen sisällöstä näin käsityksen.</p>	
Avainsanat	kitara, soitonopas, itseopiskelu, pedagogi

Author(s) Title Number of Pages Date	Lasse Parkkila Let Your Guitar Sing Guide For Self-learners and Teachers 49 pages + Guitar book - Let Your Guitar Sing 15 May 2017
Degree	Master of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogy
Instructor(s)	Annu Tuovila, DMus Jarmo Hynninen, MMus
<p>I have been working as a guitar teacher for over ten years now. I have always found it hard to find appropriate pedagogical material for learning popular music. Most of my students are beginners or intermediate players and there are no quality guitar books suitable for them. Most of the books that are meant for beginners are either far too easy or targeted for classical guitarists.</p> <p>One of the most difficult parts of the teacher's job is to find good material for their students. Material should be approachable, challenging enough and still motivating. During my teacher's career I have ended up making most of my teaching material myself. I think there is a need for a guitar book for beginners and intermediate guitarists. I decided to make that kind of guitar book myself. My guitar book is called <i>Let Your Guitar Sing - Guide for Self-learners and Teachers</i>.</p> <p>When I started my Master's degree studies at Metropolia I already had an almost finished guitar book in my hands. As my final project I tested my guitar book with two groups: self-learners and Metropolia music pedagogy students. I got a lot of interesting feedback about how my guitar book works in practice, because the self-learners came from different musical backgrounds. I found it also rewarding to co-operate with the pedagogy students. Both of the test processes led to important improvements in my book.</p> <p><i>Let Your Guitar Sing</i> is divided into eight chapters: Riffs and Chords, Blues, Learn to Know the Fretboard with Power Chords, Learn to Comp, Slide and Open Tunings, Let the Melodies Sing, Guitar Effects, Music Theory in a Nutshell.</p> <p>My guitar book differs from other guitar books in that it combines electric guitar classics with efficient pedagogy. It also differs from others in the way that every exercise is explained the same way I would explain them to my students in a guitar lesson. <i>Let Your Guitar Sing</i> is part of my final project but for copyright reasons it is not published yet. My final project report includes screenshots from the book so you will get a good idea of what the book is all about.</p>	
Keywords	guitar, pedagogy, guitar school, beginner, self-study

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kehittämistarve	2
2.1	Kappalekokoelmat	4
2.2	Soitonoppaat	6
2.2.1	Will Schmid: Hal Leonard Kitarakoulu 1 ja 2	6
2.2.2	Aebersold: Play-A-Long -kirjasarja	6
2.2.3	Bruce Buckingham: Kitaraopas	7
2.2.4	Jyri Martiskainen: Kitara syliin ja soittamaan	7
2.2.5	Miika Snåre: Trubaduurin komppikirja	8
2.2.6	Terry Burrows: Ensimmäinen kitarakirja	8
2.2.7	Harri Louhensuo: Blues Station	9
2.2.8	Jarmo Hynninen: Rhythm & Blues Workshop	9
2.3	Soitonoppaani ominaispiirteitä	10
3	Soitonoppaan työstämisen eri vaiheet	10
3.1	Työstäminen ja työvälineet	11
3.2	Kustantaja	13
3.3	Äänite	15
4	Soitonoppaan esittely	16
4.1	Soitonoppaan sisältö	17
4.1.1	1. luku - Riffeillä ja soinnuilla alkuun	17
4.1.2	2. luku - Bluesilla rockmusiikin alkulähteille	19
4.1.3	3. luku - Voimasoinnuilla otelauta haltuun	21
4.1.4	4. luku - Soinnut komppaamalla tutuksi	22
4.1.5	5. luku - Slide-putki ja avovireet	23
4.1.6	6. luku - Kitaramelodiat laulamaan	24
4.1.7	7. luku - Efekteillä lisäväriä soittoon	25
4.1.8	8. luku - Teorian lyhyt oppimäärä	26
4.2	Pedagogiset ratkaisut	27
5	Soitonoppaan koekäyttö	32
5.1	Soitonoppaan käyttö omassa työssä	32
5.2	Itseopiskelun haasteet	33
5.3	Itseopiskelijoiden alkuhaastattelu	34

5.4	Palaute itseopiskelijoilta	37
5.5	Pedagogiopiskelijat: materiaalin luovutus	39
5.6	Palaute pedagogiopiskelijoilta	41
5.7	Koekäytön tulokset ja vaikutukset oppaaseen	44
6	Pohdinta	47
	Lähteet	49

1 Johdanto

Olen tehnyt rytmimusiikin puolella kitaransoiton opetusta työkseni kymmenen vuoden ajan. Aloitin yksityistuntien pitämisen jo ennen muusikon ja soitonopettajan ammattipintojani. Ensimmäisistä pitämistäni yksityistunneista saakka soitonopetus on ollut päätoiminen tulonlähteeni. Musiikilliset ammattiopintoni olen käynyt Kymen konservatoriossa ja Metropolia Ammattikorkeakoulussa pop & jazz musiikkipedagogilinjalalla. Muodollisesti pätevänä soitonopettajana olen toiminut kevästä 2013 lähtien. Soitonopetusta olen tehnyt koko ammattikorkeakoulussa opiskeluni ajan yhtä paljon kuin mitä valmistuttuani. Soitonopetus tapahtuu pääsääntöisesti ilta-opetuksena, joten päiväopiskelu ei onneksi rajoittanut työmahdollisuuksia. Tällä hetkellä opetan Järvenpään opistossa erilaisia kitararyhmiä, pidän yksityistunteja oman toiminimen kautta ja tuotan erilaisista verkko-oppimateriaalia musiikkikoulu Rockwaylle. Opetuksen lisäksi teen päätyökseni freelancer-muusikon töitä ja pyörityn laskutuspalvelua toiminimeni kautta. Tämän lisäksi toimin sivutoimisena valokuvaajana painottaen toimintaani asuntokuvauksiin.

Jo ensimmäisiä pitämiäni oppitunteja varten olen alkanut koostaa omaa opetusmateriaalia. Tämä johtuu siitä, että en löytänyt aloitteleville kitaristeille silloin sopivaa opetusmateriaalia, jota olisin voinut sellaisenaan käyttää opetuksessa. Toki lähes kaikkien artistien ja yhtyeiden tuotannosta on julkaistu kitaralle nuottimateriaalia, mutta ne ovat usein jopa yli kymmensivuisia kokonaisuuksia yhtä kappaletta kohden ja sen takia epäkäytännöllisiä opetusmateriaalina. Oman opetusmateriaalin työstäminen oli aluksi lähinnä tunnettujen kappaleiden nuottien tiivistämistä yhteen tai kahteen A4-koon paperiarkkiin ja sitä se on tänäkin päivänä. Opetusmateriaalin pituuden rajoittaminen mahdollisimman vähäiseen sivumäärään on sekä opetuksessa käytännöllistä että taloudellisesti kannattavampaa. Osa oppilaitoksista rajoittaa valokopioiden määrää hyvinkin vähäiseksi, joten on tultava toimeen annetulla kopiomäärällä.

Aloittelijoille löytyy kyllä erilaisia soitonoppaita, mutta ne eivät ole mielestäni kovinkaan motivoivia. Lähtökohtaisesti ne sisältävät materiaalia, joka ei ole oppilaalle eikä opettajalle entuudestaan tuttua. Pääsääntöisesti oppilaani haluavat oppia soittamaan tuttuja kappaleita, joista he pitävät. Aloitteleville kitaristeille suunnatut soitonoppaat sisältävät lähinnä tekijän itsensä säveltämiä harjoituskappaleita tai tekijänoikeudesta vapaita trad.-kappaleita, eli sävellyksiä, joiden tekijää ei tunneta. Aloittelijoille suunnatut kitarakoulu ovat myös pääsääntöisesti tarkoitettu klassista kitaraa opiskeleville, eivätkä ne

sovellu kovinkaan hyvin rytmimusiikin kitaristeille. Klassisessa kitarassa lähdetään heti opiskelemaan nuotteja, jotka ovat tärkeässä roolissa. Rytmimusiikissa aloitetaan usein sointuotteista ja melodiasoitto tuetaan nuottien sijaan tabulatuuriin. Tabulatuuri toimii soitonopetuksessa nuottien rinnalla tai korvikkeena, sillä niiden lukemisen oppii hyvin nopeasti. Tabulatuuri ei kuitenkaan tyypillisesti sisällä rytmii-informaatiota, vaan tarvitsee tueksi rinnalleen soivan esimerkin tai nuotit.

Laadukasta suomenkielistä soitonopasta rytmimusiikin aloitteleville kitaristeille ei mielestäni ole vielä tähän päivään mennessä julkaistu. Jos etsimäni kaltainen soitonopas on olemassa ei se ole saavuttanut laajaa tunnettua, sillä muuten se olisi varmasti löytänyt tiensä soitonopettajien jokapäiväiseen käyttöön. Tästä syystä päätin käydä itse toimeen ja alkaa työstämään soitonopasta, joka vastaisi sisällöltään aloittelevien kitaristien tarpeeseen ja samalla helpottaisi soitonopettajien työtä kooten hyväksi havaittua ja laadukasta opetusmateriaalia yksiin kansiin.

2 Kehittämistarve

Kuten johdannossa jo lyhyesti mainittiin, on aloitteleville kitaristeille suunnatulle soitonopetusmateriaalille mielestäni kehittämistarve. Soitonopetuksessa yksi keskeisimpiä asioita on oppilaan motivoiminen ja motivaation ylläpitäminen. Opettajan rooli opiskelumotivaation ylläpitäjänä on keskeistä. Tuomas Kourula mainitsee opinnäytetyössään: "Eräs keskeinen hyvän pedagogin tunnusmerkki on kyky innostaa ja motivoida oppilasta ja saada opiskeltava asia tuntumaan tärkeältä. Ensisijaista tässä on se, että opettaja itse on innostunut aiheestaan. Innostus tarttuu myös opiskelijaan, hän huomaa sen kyllä ainakin intuitiivisesti." (Kourula 2014, 51). Olen huomannut omassa opetuksessani saman asian.

Tähänastisen kokemukseni perusteella opiskelijaa motivoi opettajan innostavan opetustyylin lisäksi parhaiten se, että soitonopiskelu tapahtuu mieluisten kappaleiden avulla. Kitaransoiton oppimisen kannalta ei ole merkitystä, minkä harjoituksen tai kappaleen avulla soinnut, tai vaikkapa jokin tietty soittotekniikka opitaan. Varsinkin alkuvaiheessa tärkeintä on saada oppilas innostumaan soittamisesta ja tarttumaan soittimensa kotona mahdollisimman usein oma-aloitteisesti. Annu Tuovila mainitsee pitkästä tutkimuksessaan "*Mä soitan ihan omasta ilosta!*" (Tuovila 2003, 235) lasten kokeneen musiikkiopisto-opiskelunsa mielekkäämpänä, kun soitonopettaja oli muokannut ohjelmistoa lasten toiveiden mukaisesti.

Toki oppilaan lempikappaleiden lisäksi opettajan on mielestäni myös hyvä sivistää oppilasta tuoden esille kitaransoiton kannalta merkittäviä soittajia, yhtyeitä, kappaleita ja tyyliuuntia, vaikkei se oppilaasta aina mieluisalta tuntuisikaan. Itseopiskelijoilla ei ole opettajaa innostamassa ja motivoimassa, joten soitonoppaan sisällön on oltava innostavaa, motivoivaa, sivistävää ja mielellään samalla soittotaitoja johdonmukaisesti eteenpäin vievää. Kokemukseni mukaan tietyt rytmimusiikin klassikkokappaleet toimivat opetuksessa todella hyvin. Samat kitaraklassikot ovat kulkeneet sukupolvelta toiselle niin kauan, kun ne ovat olleet olemassa.

Sähkökitara on suhteellisen tuore soitin, joten kovin montaa sukupolvea ei tähän rytmimusiikin klassikkojen kiertokulkuun vielä mahdu. Ensimmäinen käytännöllinen sähkökitara valmistettiin vuonna 1931 (Freeth & Alexander 2002). Vanhin varsinainen kitarakappale soitonoppaassani on *Sweet Home Chicago*, jonka oikeudet on kirjattu blueskitaristi Robert Johnsonille elokuussa 1937. Kappale on todellisuudessa vanhempi ja Community Guitar Resources (2017) -sivuston mukaan kitaristilaulaja Scrapper Blackwell äänitti kappaleen hyvin samankaltaisen tekstin kera vuonna 1928. Suurin osa soitonoppaassa esiintyvistä kappaleista on kuitenkin sävelletty vasta 1960-luvun jälkeen, jolloin sähkökitaramusiikki alkoi kehittyä räjähdysmäisesti. Esimerkiksi vuonna 1972 sävelletyn Deep Purple -yhtyeen *Smoke On the Water* -kappaleen kitarariffin olen huomannut innostavan niin aikuisia kuin nuoria oppilaitani. Kyseisen kappaleen kitarariffi, eli toistuva kitaralla soitettu musiikillinen fraasi, on melko helppo oppia soittamaan ja saada sitä kautta heti onnistumisen tunne.

Monet rytmimusiikin klassikkokappaleet pohjautuvat yksinkertaisiin ja tarttuviin kitarariffeihin. Olen usein ihmetellyt miksei pedagogisesti uskottavissa soitonoppaissa ole hyödynnetty näitä klassikkokappaleita ja niiden kitarariffejä aikaisemmin. Klassikkokappaleita kitarariffeineen julkaistaan kyllä erilaisissa nuottikokoelmissa ja soitonoppaana mainostettavissa kirjoissa. Ne eivät kuitenkaan välttämättä sisällä nuotteja laisinkaan, vaan pelkän tabulatuurin. Osassa saattaa olla enemmän asiaa kitaran ja kitaristien historiasta kuin itse soittamisesta, jolloin ei oikein voida puhua enää edes soitonoppaasta.

Läheskään aina ei ole tarpeen harjoitella kokonaista kappaletta. Kuten aikaisemmin mainitsin ovat sähkökitaravoittoisessa rytmimusiikissa kitarariffit suuressa roolissa. Aloittelevalle kitaristille on todella palkitsevaa saada oma soitto kuulostamaan samalta kuin harjoiteltava asia. Tässä kohtaa kitarariffit ovat erinomaisia, sillä yhdestä neljään

tahdin mittaisen helpohkon kitarariffin harjoittelu ei ole aloittelevallekaan kitaristille liian vaikeaa. Opettajan rooli on suuri vaikeustasoltaan sopivan materiaalin tarjoamisessa oppilaalle. Olen kuitenkin mielestäni onnistunut kokoamaan soitonoppaaseen sopivan kokoelman erilaisia kitarariffejä, jotka aloittelija voi saada haltuun sopivalla vaivannäöllä, mutta joissa on soitettavaa soittotaidoiltaan hieman kehittyneemmällekkin kitaristille. Soitonopasta itseopiskelun apuvälineenä käyttäville olen siis koonnut yksin kansiin opetustilanteissa kaikkein toimivimmiksi havaitsemani kitarariffit.

Kohderyhmänä soitonoppaalleni ovat ensisijaisesti sähkökitaran soittoa opiskelevat aikuiset itseopiskelijat ja soitonopettajat, jotka voivat hyödyntää soitonopasta omassa opetuksessaan kaikenikäisten oppilaiden kanssa pois lukien alle kouluikäiset lapset. Elina Viitanen kertoo opinnäytetyössään *Johdatus aikuisen alkajan sellonsoitonopetukseen* (Viitanen 2013, 6) aikuisen oppijan eroavan lapsesta sillä tavalla, että aikuinen pystyy hahmottamaan ja hallitsemaan suurempia asiakokonaisuuksia kuin lapsi. Tästä syystä soitonoppaani ei sovellu kovin nuorille opiskelijoille varsinkaan itseopiskelun välineenä.

Vaikka soitonopas on ensisijaisesti suunniteltu sähkökitaristeille, niin soitonopasta voi opiskella akustisenkin kitaran avulla. Kuitenkin esimerkiksi kappaleet ja harjoitukset, joissa käytetään venytystekniikkaa, ovat hieman hankalia tai jopa mahdottomia soittaa sellaisenaan akustisella kitaralla. Tyypillisesti rytmimusiikin soitonopettajat opettavat sekä akustisella kitaralla että sähkökitaralla, joten opettajan kannalta soitonoppaan sisältö on varsin monipuolinen.

2.1 Kappalekokoelmat

Markkinoilta löytyy kyllä lukuisia nuottikokoelmia, joihin on koottu suosittuja kappaleita ja kirjoitettu kappaleiden kitarraosuuksia. Näissä kirjoissa vaihtelee se, millä tyyllillä kappale on kirjoitettu ja kuinka paljon kitarraosuuksista on kirjoitettu tarkasti nuotiksi tai tabulatuuriksi.

Kappalemateriaaliltaan innostavimpia kitaristeille suunnattuja kirjoja on mielestäni *Kitarahitit* -kirjasarja (Leskelä & Järvinen 2013). Kyseisessä kirjasarjassa on koottu yksin kansiin suosittuja kitarakappaleita. Tiedän omasta kokemuksestani, että kyseisen kirjasarjan kappaleista löytyy mieluista soitettavaa kaikenikäisille oppilaille, sillä olen itse käyttänyt kyseisiä kirjoja osana opetustani. *Kitarahitit*-kirjasarja ei sovellu kuitenkaan

kovinkaan hyvin musiikkioppilaitoksiin, sillä kyseisissä kirjoissa ei ole käytetty nuotteja laisinkaan, vaan ainoastaan tabulatuuria rytmimerkein sekä sointumerkkejä. Kirjassa jokaisen kappaleen alussa on näytetty, miten kappaleessa tarvittavat soinnut soitetaan. Nämä otteet eivät kuitenkaan käyttökokemukseni perusteella vastaa useinkaan kappaleessa oikeasti käytettyjä sointuotteita, joten ne saattavat ennemminkin hämmentää kuin auttaa osaa opiskelijoista. Kirjojen uskottavuus pedagogisessa mielessä kärsii myös nuottien puuttumisen takia. Musiikkioppilaitoksissa nuotinlukutaito kuuluu osaksi opetussuunnitelmaa ja opetusmateriaali tulisi täten sisältää tabulatuurin lisäksi myös nuotit. Esimerkiksi Pop & Jazz Konservatorion perusopetuksen opetussuunnitelmassa todetaan (2015, 3):

"Musiikin perusteiden sisältöalueet ovat musiikin luku- ja kirjoitustaito, transkriptio (nuotintaminen), musiikin hahmottaminen sekä musiikin historian ja tyylien tuntemus."

Kitarahitit-kirjasarjan kirjoissa ei varsinaisesti opeteta mitään, joten niitä ei voida luokitella varsinaisiksi soitonoppaiksi. Opettajan näkökulmasta tämänkaltaiset kirjat voivat kuitenkin toimia hyvin osana opetusta. Kappaleiden nuotintaminen on melko aikaa vievää työtä, joten välillä on mukava käyttää valmista materiaalia vaikka varamateriaalina, jos aikataulut eivät anna myöden nuotintaa kappaleita itse.

Kitaransoitonopetuksessa on perinteisesti käytetty materiaalina myös *Real Book* -kirjoja. Kyseisissä kirjoissa on koottu yksiin kansiin kokoelma suosittuja ja vähemmän tunnettuja jazz-kappaleita. Ensimmäinen *Real Book* -kirjasarjan kirja oli *The Real Book*. Kirjat olivat alunperin koostettu useiden eri soittajien nuotinnoksista ja ne oli koottu laittomasti tekijänoikeuksia hankkimatta. Sittemmin yhdysvaltalainen kustantaja Hal Leonard on hankkinut kappaleisiin kustannusoikeudet ja alkuperäistä *The Real Book* -teosta on saanut 2004-luvulta alkaen laillisesti. Tähän päivään mennessä kirjasarja on laajentunut kymmenien kirjojen kokoelmaksi, jossa on omat kirjansa myös rock-musiikille. Omassa soitonopetuksessa olen käyttänyt kirjasarjan historian mittakaavassa tuoreempaa kirjaa *The Real Rock Book* (*The Real Rock Book* 2001). Kyseisessä kirjassa on kokoelma suosituimpia rock- ja pop-kappaleita eri vuosikymmeniltä. Ongelmana kyseisen kirjan kappalemateriaalissa on se, että kyseiset kappaleet ovat varmasti laajalti tunnettuja yhdysvalloissa, mutta eivät oman kokemukseni mukaan kuitenkaan Suomessa. Toinen hankaluus kirjassa varsinkin aloittelevan kitaristin kannalta on se, että kirjassa ei ole käytetty lainkaan tabulatuuria. Kaikki musiikki on kirjoitettu vain nuotein ja sointumerkein. Aloittelevien kitaraoppilaiden kanssa minun on täytynyt kirjoittaa nuottien viereen käsin tabulatuuriksi tärkeimmät kitaraosuudet. Aloittelevalle itse-

opiskelijalle kirjasarjan kirjat ovat tabulatuurin puuttumisen vuoksi turhan haastavia lukea.

2.2 Soitonoppaat

Opetuskäyttöön tarkoitettuja soitonoppaita löytyy markkinoilta toki reilusti. Mihin sitten tarvitaan vielä uutta soitonopasta? Tässä luvussa kokoan mielestäni merkittävimmät jo paikkansa vakiinnuttaneet oppaat ja uudemmat soitonoppaat. Pyrin nostamaan esille kaikki tärkeimmät kotimaiset soitonoppaat ja merkittävimmät suomenkielelle käännetyt soitonoppaat. Näiden lisäksi markkinoilta löytyy paljon erilaisia värikkäitä käännöskirjoja, joissa luvataan niiden avulla harjoittelevan soittajan oppivan kaikki tarpeellinen kitaransoitosta nopeasti ja tehokkaasti. Nämä kirjat sisältävät tyypillisesti enemmän kuvia ja selitystä kuin itse harjoitusmateriaalia.

2.2.1 Will Schmid: Hal Leonard Kitarakoulu 1 ja 2

Tämän kirjan ensimmäinen osa on minulle tuttu lapsuudesta, kun pikkuveljeni aloitti kitaransoiton harrastuksen. Pikkuveljeni soittoharrastus toimi itse asiassa kipinästä omalle soittoharrastukselleni. *Kitarakoulu* -kirjasarjan ensimmäinen osa *Hal Leonard Kitarakoulu 1* (Schmid 1977) on suunnattu aivan vasta-alkajille ja etenee hyvin hitaasti yksi kitarankieli kerrallaan instrumenttiin tutustuen. Kirja nojaa vahvasti nuotinluvun harjoitteluun, joten eteneminen on pakostikin hidasta. Kirja ei mielestäni vastaa sellaisen soittajan tarpeeseen, jolle on tärkeää saada mahdollisimman nopeasti soitettua tuttuja kappaleita. Kirjan molemmista osista on tullut uudempia laitoksia, jossa kappalemateriaalia on uudistettu, mutta sisältö nojaa silti edelleen tekijänoikeudellisesti vapaisiin trad. -kappaleisiin eikä tuoreita klassikkokappaleita ole otettu mukaan.

2.2.2 Aebersold: Play-A-Long -kirjasarja

Ammattiopinnoissa jazzin osalta yksi suosituimmista improvisoinnin harjoittelun opetusmateriaaleista on yhdysvaltalaisen soitonopettajan Jamey Aebersoldin koostama ja julkaisema *Play-A-Long* -kirjasarja. Sarjan ensimmäinen osa on *Volume 1, How to Play Jazz and Improvise* (Aebersold 1967). Aebersoldin kirjasarja perustuu improvisoinnin harjoittelulle tuttujen ja vähemmän tunnettujen jazz-standardien avulla. Parasta antia kirjasarjassa on se, että kirjan mukana tulee äänite, jonka avulla voi harjoitella soitta-

maan kaikki kirjan kappaleet bändin kanssa. Äänitteellä on siis kappaleiden taustanauhut, josta puuttuvat teemamelodia ja soolot, jotka opiskelijan on tarkoitus soittaa ja kehittää näin soitto- ja improvisointitaitojaan. Aloittelijalle kirjasarja ei kuitenkaan mielestäni sovellu käytettäväksi varsinkaan ilman opettajan ohjausta. Aebersoldin kirjoja käyttävän itseopiskelijan tulisi olla jo melko syvällä musiikinteoriassa, jotta kirjoista saisi mitään irti.

2.2.3 Bruce Buckingham: Kitarapopas

Kitarapopas (Buckingham 1997) on yhdysvaltalaisen kitaristin Bruce Buckinghamin tekemä soitonopas, joka on suunnattu aloitteleville kitaristeille. Soitonopas esittelee yleisimmät avoaseman soinnut ja niitä harjoitellaan soittamaan ja vaihtamaan yksinkertaisten harjoitusten avulla. Harjoitukset ovat oikein hyviä, mutta geneeriset sointukierrot, jotka eivät liity mihinkään julkaistuun kappaleeseen ovat varmasti ainakin itseopiskelumateriaalina melko puuduttavaa soitettavaa. Soitonoppaassa käydään laajasti läpi erilaisia sointuja ja komppeja avosoinnuista barré-sointuihin. Kirjassa käydään läpi myös asteikoita ja harjoitellaan otelaudan tuntemusta. Kirja voisi toimia osana soitonopettajan materiaalia, mutta sellaisenaan se on mielestäni sisällöltään melko puuduttavaa.

2.2.4 Jyri Martiskainen: Kitara syliin ja soittamaan

Kitara syliin ja soittamaan (Martiskainen 2008) on selvästi aivan vasta-alkajalle suunnattu soitonopas, jossa on melko paljon samaa kuin *Kitarakoulu 1* -kirjassa. Nuottien lisäksi mukaan on laitettu myös tabulatuuri osaan harjoituksista, mikä mahdollistaa harjoitusten suorittamisen ilman nuotinlukutaitoa. Opas etenee rauhallisesti ja voisi mielestäni sopia osaksi opetusta kansalaisopistojen kitararyhmille. Opas ei sisällä käytännössä laisinkaan soitettavia kappaleita, vaan pelkästään lyhyitä harjoituksia yhtä poikkeusta, 12-tahdin blueskiertoa, lukuun ottamatta. Tästä johtuen opas ei mielestäni ole kovin motivoiva ja vaatii tueksi muuta materiaalia. Sointuotteet on merkitty vallitsevasta standardista poiketen omalla tyyllillä kitaran otelaudasta otettuun valokuvaan tehtyjen merkintöjen avulla. Mielestäni olisi ollut järkevämpää käyttää vallitsevaa standardimerkintää, jotta muun oppimateriaalin käyttö olisi helpompaa. Useat eri merkintätavat saattavat aiheuttaa turhaa sekaannusta ja tässä kohtaa kirjassa on lähdetty turhaan "keksimään pyörää uudestaan". Oppaan mukana tulee cd-levy, jossa on kaikki oppaan harjoitukset soitettuna.

2.2.5 Miika Snåre: Trubaduurin komppikirja

Trubaduurin komppikirja (Snåre 2010) on mittava yli 200-sivuinen kovakantinen akustisella kitaralla säestämiseen keskittyvä soitonopas. Kirja sisältää paljon tuttuja julkaistuja kappaleita ja mukaan mahtuu myös hieman tuntemattomampia kappaleita. Kirjassa myös opetetaan paljon musiikin perusteita keskittyen siihen mikä on oleellista kitaransoiton kannalta. Kirjassa on paljon hyvää ja pedagogisesti se vaikuttaa varsin asialliselta. Kirja on kuitenkin aavistuksen tietosanakirjamainen, sillä ohjeita ja tyyllilajeihin liittyviä historioita on hyvin paljon suhteessa nuotteihin ja harjoituksiin. Tämä tekee kirjasta mielestäni aavistuksen luotaan työntävän, jos tarkoitus on päästä nopeasti soittamaan. Aivan vasta-alkajalle kirjasta tekee hankalan se, että mukana ei tule äänitettä, jolta voisi kuunnella miltä harjoitusten pitäisi kuulostaa. Trubaduurin käsikirja keskittyy puhtaasti akustisella kitaralla säestämiseen, joten sähkökitaristien opetusmateriaalitarvetta se ei täydennä kuin osin.

2.2.6 Terry Burrows: Ensimmäinen kitarakirja

Ensimmäinen kitarakirja (Burrows 2011) on nimensä perusteella suunnattu ensimmäiseksi kitarakirjaksi, eli aivan vasta-alkajille. Kirja on rakennettu siten, että ensimmäiset 15 sivua käytetään perusteiden selitykseen ja ne löytyvät seuraavasti otsikoidujen kappaleiden alta: Johdanto kitaransoittoon, Akustinen kitara, Lisää ääntä kitaraan, Kitaran valinta, Musiikin perusteet, Soittaminen istuen vai seisten, Vasemman käden tekniikka, Aika virittää ja Plektran valinta. Vasta viimeiseksi mainitussa kappaleessa aloitetaan soittamaan. Mielestäni kirja lähtee liikkeelle melko tietokirjamaisesti. Kirjassa itse soittaminen jää melko vähälle rajoittuen vain lyhyisiin näppäily- ja komppiharjoituksiin. Sointuotteet on merkattu omalla melko sekavalla tyyllillä vallitsevasta sointudiagrammi-standardista poiketen. En keksi mitään syytä olla käyttämättä selkeää ja kokemuksen mukaan standardiksi muodostunutta sointudiagrammia sointujen merkitsemiseksi. Mielestäni Ensimmäinen kitarakirja ei motivoi harjoittelemaan eikä kankean graafisen ulkoasunsa vuoksi sovellu monistettavaksi opetuskäyttöön. Kirjan mukana ei tule äänitettä, joten itseopiskelijan on hankalaa tietää miltä harjoitusten pitäisi kuulostaa.

2.2.7 Harri Louhensuo: Blues Station

Kitaristi ja kitaransoiton lehtori Harri Louhensuon *Blues Station* (Louhensuo 2002) on erinomainen soitonopas, joka keskittyy blues-tyylin soittoon. *Blues Station* sisältää Louhensuon säveltämiä harjoituskappaleita, joita voi harjoitella kirjan mukana tulevan äänitteiden avulla bändin säestyksellä. Äänitteeltä löytyvät harjoituskappaleista versiot, joissa kitaraosuudet on soitettu malliksi ja versiot, joissa kitaraosuudet puuttuvat. Kirjan harjoitukset ovat vaikeustasoltaan vaihtelevia, mutta aivan aloittelijalle kuitenkin melko haastavia. Jos blues-tyylinen kitaransoitto on se tyyli, josta oppilas on vahvasti kiinnostunut, niin kirja tarjoaa jo melko alkuvaiheessa olevalle kitaristille kuitenkin jotain soitettavaa. Kirja toimii erinomaisesti osana opettajan harjoitusmateriaalia eritasoisten oppilaiden kanssa. Itseopiskelijan tulee jo hallita kitaransoiton perusteita melko hyvin, jotta kirjan kanssa jaksaisi soittaa harjoitella. Mielestäni kirjan ehdottomasti parasta antia ovat mestarillisesti soitetut mallisoitot.

2.2.8 Jarmo Hynninen: Rhythm & Blues Workshop

Jarmo Hynninen on kokenut soitonoppaiden tekijä, jonka sisällöllisesti laajin soitonopas on *Rhythm & Blues Workshop* (Hynninen 2006). Kyseinen soitonopas kyllä keskittyy melko vahvasti blues-tyyliseen kitaransoiton opiskeluun, mutta välillä käydään muidenkin musiikkigenrejen puolella kuten jazz, funk ja rock. *Rhythm & Blues Workshop* ei ole pelkästään liuta harjoituskappaleita, vaan mukana on myös paljon pieniä harjoituksia ja kirjallista opetusta eri soittotekniikoista ja improvisaatiosta. Kirjan mukana tulee äänite, josta voi kuunnella mallisoiton kaikista kirjan harjoituksista. Kaikki kirjan harjoituskappaleet ja yksittäiset harjoitukset ovat erinomaisia sävellyksiä ja ne voi harjoitella taustanauhan kanssa. Äänite on todella laadukkaasti toteutettu ja kaikki soitto on ensiluokkaista. Kirja soveltuu selkeiden ohjeidensa puolesta mainiosti itseopiskelijoille, mutta sisältö on vaikeustasoltaan kuitenkin suurimmilta osin hyvin haastavaa. Soitonoppaassa ei ole montaakaan harjoitusta, jota voisi käyttää edes opettajan ohjauksella aloittelevan kitaristin kanssa. Kirja on suunnattu selvästi perusasiat jo hyvin hallitsevalle. Hynninen mainitseekin kirjassa sen olevan suunniteltu muusikko- ja musiikkipedagogiopiskelijoille. Olen kuitenkin löytänyt kirjasta muutamia harjoituksia, joita olen pystynyt soveltamaan alkeisopetuksessakin. Aloittelevalle kitaristille tästä kirjasta on hyötyä vain opettajan johdolla tapahtuvassa opetuksessa.

2.3 Soitonoppaani ominaispiirteitä

Soitonoppaani erottuu muista soitonoppaista mielestäni selkeimmin siinä, että yhdistän rytmimusiikin klassikkokappaleet ja pedagogisesti laadukkaan opetuksen. Jostain syystä sellaista soitonopasta ei ole vielä julkaistu, jossa edellä mainitsemani asiat yhdistyisivät. Tähän mennessä julkaistuissa soitonoppaissa on mielestäni myös puute aloittelevalle sähkökitaristille suunnatun materiaalin suhteen. Soitonoppaat ovat mielestäni järjestään sisällöltään joko liian helppoa soitettavaa, tai ne ovat suunnattu selkeästi ammattiopiskelijoille tai pidemmällä soittotaidoissaan oleville kitaristeille.

Olen mielestäni onnistunut kokoamaan yksiin kansiin klassikkokappaleita ja niiden kitarariffejä hyödyntäen kattavamman määrän rytmimusiikin opetusta aloittelevalle kitaristille kuin muissa kirjoissa. Kappaleet ja kitarariffit on valittu harkiten ja kaikkien valinta soitonoppaaseen on perusteltavissa pedagogisesti. Kirjan harjoituksissa esitellään kaikki aloittelevalle kitaristille tärkeät soittotekniikat ja niitä tuetaan sopivilla kappalevalinnoilla. Mielestäni tässä ei ole onnistuttu yhtä hyvin missään soitonoppaassa, jossa käytetään oikeita kappaleita harjoitusmateriaalina.

Soitonoppaani sisältää myös sellaista opetusta, jota en ole missään muussa soitonoppaassa nähnyt. Olen koonnut sanalliset ohjeet sellaiseen muotoon, jossa ne itse soitonopettajana oppilailleni esittäisin. Osa ohjeista on nuottien lomassa, jotta musiikkitermistöä tietämätönkin kirjan käyttäjä ymmärtää mitä kohtaa ohjeissa tarkoitetaan. Tämä seikkaperäinen ja selkeä kirjallinen ohjeistus erottaa mielestäni soitonoppaani muista soitonoppaista.

3 Soitonoppaan työstämisen eri vaiheet

Tässä luvussa kerron soitonoppaan työstön eri vaiheista. Luvussa keskitytään konkreettiseen tekemiseen ja toteuttamiseen. Soitonoppaan sisällön tarkempi avaaminen pedagogisine perusteluineen löytyy luvusta 4. Soitonoppaan työstössä olen käyttänyt useita eri tietokoneohjelmia ja opetellut taitto-ohjelman käyttöä. Moni työvaihe olisi ollut mahdollista ja jopa ajallisesti järkevämpää toteuttaa toisin, mutta omat työtottumukset ajoivat osin käytännöllisyyden edelle.

3.1 Työstäminen ja työvälineet

Aloitin soitonoppaan työstämisen syksyllä 2012 Metropolia AMK -opinnäytetyötäni varten. Opinnäytetyöhöni sain valmiiksi 20 sivua opetusmateriaalia, joka toimi pohjana lopulliselle soitonoppaalle. Opinnäyteohjaajana toimi Metropolia AMK -opinnäytetyössäni musiikin maisteri Jarmo Hynninen, jolla on itsellään paljon kokemusta soitonoppaiden työstämisestä. Sain Hynniseltä opinnäytetyöni tekovaiheessa arvokkaita neuvoja ja Hynnisen neuvosta päätin pitää nuotit mukana soitonoppaassa. Minulla oli aluksi tarkoitus sisällyttää soitonoppaaseen tabulatuurin lisäksi nuotit tabulatuurin päälle vain rytmiä ilmaisemaan. Varsinaista nuottiviivastoa ei alkuperäisen suunnitelman mukaan soitonoppaaseen olisi tullut lainkaan. Onneksi luovuin tästä ajatuksesta, sillä se olisi varmasti vähentänyt soitonoppaan uskottavuutta pedagogisessa mielessä, sillä musiikin opetuksessa eri oppilaitoksissa nuotteja kuitenkin käytetään yhä, kuten mainitsin luvussa 2. Nuottien rajaaminen pois soitonoppaasta olisi mahdollisesti rajannut pois muuten potentiaalista ostajakohderyhmää kuten soitonopettajia, jotka arvostavat opetusmateriaalia, joissa nuotit on mukana. Kitaristi Guthrie Govan perusteli omassa soitonoppaassaan *Creative Guitar 1 - Cutting-Edge Techniques* (Govan 2003, 54) nuotinlukutaidon merkitystä sillä, että silloin voi hyödyntää myös muille instrumenteille kirjoitettua nuottimateriaalia. Kitaristit sekä klassisen että rytmimusiikin puolella ovatkin kautta historian hyödyntäneet harjoitusmateriaalina esimerkiksi J. S. Bachin sonaatteja ja partituureja viululle. Toisena hyvänä esimerkkinä kitaristien käyttämästä nuottimateriaalista, jota ei ole kitaristeille suunnattu, on *Charlie Parker Omnibook*. Kyseinen nuottikirja on suosittu varsinkin jazzia opiskelevien kitaristien keskuudessa. Nuottien merkitys kitaransoiton oppaissa toimii myös toiseen suuntaan kuin Govanin esimerkissä. Jos kitaransoiton aloittava henkilö osaa jo nuotinlukua entuudestaan on hänelle suuresti hyötyä siitä, että soitonoppaassa on tabulatuurin lisäksi myös nuotit. Kitaransoiton harrastus aloitetaan tyypillisesti vanhemmalla iällä kuin pianon, viulun, tai vaikka sellon soitto. Klassisen musiikin harrastuksessa nuotinluku on mukana aivan alusta saakka. Tunnen itsekin monia soittajia rytmimusiikin puolelta, joilla soittoharrastus on alkanut jostain klassisesta soittimesta. Heille nuotinluku on varmasti ollut yhtä luontevaa, jollei jopa luontevampaa kuin tabulatuurin luku.

Aloittaessani soitonoppaan työstämistä oli minun ensin päätettävä millä työvälineillä alan materiaalia kokoamaan. Nuotteja ja tabulatuuria varten minulla oli jo käytössäni Sibelius-nuotinnusohjelma, jota olin käyttänyt useamman vuoden ajan. Kokeilin tekstin ja nuottikuvan yhdistämistä aluksi Microsoft Office Word-tietokoneohjelmassa, mutta en

saanut asettelua mieluisaksi ja työstäminen tuntui vaivalloiselta. Päätin hyvin pian kokeilla käyttää jotain taitto-ohjelmaa, jotta saisin koottua soitonoppaan itse sen näköiseksi kuin haluan. Ainoa taitto-ohjelma, jonka ennalta tiesin oli Adoben In Design, mutta sen hankinta ei sopinut budjettiini. Tutkin hieman vaihtoehtoja nettihauilla ja pian löysin ilmaisen taitto-ohjelman, Scribus, johon löytyi myös suomenkielinen ohjesivusto. Scribusen perusteet oli melko nopea oppia ja lyhyellä opettelulla pääsin työstämään soitonopasta taitto-ohjelmalla. Suosin työtappaa, jossa saa mahdollisimman viimeistelyä jälkeä aikaiseksi jo tekovaiheessa. Tämä työtapa ei välttämättä ole tehokkain, mutta olen huomannut sen olevan minulle inspiroivin työtapa.

Tein pääsääntöisesti soitonopasta sivu kerrallaan melko viimeistelyyn muotoon valiten jopa kuvituskuvat tyhjiä tiloja täyttämään ja visuaalista ulkoasua parantamaan. Nuottien ja tekstin suhteen rajoittavana tekijänä on soitonoppaan sivumäärä ja käyttötarkoitus. Jos soitonopasta käytetään soitonopetuksessa on parempi, että yksittäisiä harjoituksia on helppo monistaa soitonoppaasta. Monissa oppilaitoksissa paperikopioiden määrää pyritään rajoittamaan, joten yhdelle tai kahdelle sivulle mahdutetut harjoitukset ovat käytännöllisiä opettajalle. Yksittäiselle sivulle saa hyvin rajatun määrän nuottikuvaa ja tekstiä. Taitto-ohjelmassa soitonoppaan työstäminen auttoi hahmottamaan miten tiiviiseen muotoon tekstimuotoiset ohjeet piti saada mahdutettua. Tämä mahdollisti sen, ettei valmista tekstiä tarvinnut muotoilla uudestaan tilanpuutteen takia.

Soitonoppaan työstämisessä oli useita pitkiä kuukausien mittaisia ajanjaksoja, jolloin en tehnyt soitonoppaan eteen mitään konkreettista. Jälkeenpäin tarkasteltuna tajuan näiden taukojen olleen todella tarpeellisia, sillä aika ajoin projekti tuntui raskaalta ja väkisin työskentely ei todennäköisesti olisi tuottanut kovinkaan hedelmällistä sisältöä. Todellisuudessa kuitenkin jokaisella tauolla olin mielessäni ehtinyt työstää soitonopasta ja tauon jälkeen opas eteni suurin harppauksin eteenpäin. Lähes jokaisen tauon jälkeen huomasin myös jotain puutteita jo työstämässäni materiaalissa. Etäisyyden otto antoi minulle siis mahdollisuuden tarkastella työtäni selkeästi objektiivisemmin ja kehittää soitonopasta.

Soitonoppaan sisältö täydentyi prosessin aikana tehdyn opetustyön ansiosta. Vastan tuli useita eri kappaleita, joista tein nuotit ja mahdollisesti sovitukset omia oppilaitani varten. Samalla materiaali tuli oikoluettua ja sen toimivuus opetuskäytössä testattua omien oppilaiden kanssa. Kerron soitonoppaan testauksesta omassa opetuksessa enemmän raportin luvussa: 5.1 Soitonoppaan koekäyttö omassa opetuksessa.

Soitonoppaan työstämisen aikana olen muun opetuksen lisäksi tuottanut verkkosisältöä internetissä toimivalle Rockway-musiikkikoululle. Verkkosisältö on muodoltaan kitaransoiton video-oppitunteja. Tuottamieni video-oppituntien pohjalta olen päättänyt ottaa soitonoppaaseen mukaan Hurriganes-yhtyeen version Little Richardin kappaleesta *Slippin' And Slidin'*. Päädyin tekemään kyseisestä kappaleesta video-oppitunnin osana laajempaa oppituntikonaisuutta In the Style of Albert Järvinen. Soitonoppaassani on slide-putkella soittoa käsittelevä luku, johon *Slippin' And Slidin'* -kappale soveltui hyvin. Ilman Rockwaylle tekemääni oppituntia en todennäköisesti olisi kyseistä kappaletta päättänyt soitonoppaaseen laittamaan. Toisaalta en olisi todennäköisesti päättänyt koskaan tekemään In the Style of Albert Järvinen -kurssia Rockwaylle, jos en soittaisi Hurriganes -yhtyeen materiaalia soittavassa tribuuttibändissä Rude Runners. Sattumuksella on siis myös osansa joidenkin kappalevalintojen suhteen.

3.2 Kustantaja

Soitonoppaalla on ollut kustantaja tiedossa jo ennen ylempään ammattikorkeakouluun hakemistani. Kustantajana toimii Idemco Oy, joka on julkaissut paljon arvostettuja soitonoppaita. Kustantajan kanssa soitonopasta ehdittiin työstää rauhalliseen tahtiin kahden vuoden ajan ennen ylemmän ammattikorkeakouluopintojen alkamista. Rauhallinen kehitystyö on mahdollistanut sopivan etäisyyden ottamisen työhön sekä itseni että kustantajan osalta. Tämän ansiosta havaitsimme matkan varrella useita epäkohtia, jotka olisivat todennäköisesti jääneet huomaamatta tiiviimmällä työskentelytahdilla.

Idemco Oy:n toimitusjohtaja Lauri Paloposken kanssa pidetyillä palavereilla on ollut jonkin verran vaikutusta soitonoppaan sisältöön. Paloposki on toiminut tekstisisällön oikolukijana ja tuonut oman näkemyksensä soitonoppaan sisällöstä lähinnä selkokieliyyteen ja termistöön liittyen. Soitonoppaan kappalevalinnat ja pedagoginen sisältö ovat pysyneet koko kehitystyön ajan minun käsissäni – olinhan onnistunut idean soitonoppaasta kustantajalleni menestyksekkäästi markkinoimaan.

Soitonopas sisältää pääosin klassikkokappaleita, jotka on suojattu tekijänoikeudella. Jotta tekijänoikeuden alaisia kappaleita saa nuotintaa ja käyttää oppaassa, on niihin hankittava lupa oikeuksien omistajalta. Nuottien käytöstä maksettavista korvauksista ei ole yleistä hinnoitteluohjetta, joten käytön hinnoittelu on täysin oikeuksien omistajien

päätettävissä. Tässä vaiheessa oikeuksia nuottien käyttöön ei ole vielä hankittu. Kustantajalta on tullut lupaus hankkia soitonoppaassa käytettävien kappaleiden nuotteihin käyttöoikeudet. Voi kuitenkin käydä niin, että kohtuuttoman kalliiksi hinnoiteltu nuottien käyttöoikeus pakottaa muutoksiin sisällön suhteen. Toivon, ettei suuriin muutoksiin kuitenkaan tarvitse ryhtyä, sillä olen käyttänyt soitonoppaan työstämiseen jo nyt aikaa hyvin paljon. Kitaran klassikkokappaleiden poisjättäminen myös horjuttaisi oppaan perusajatusta, joka nojaa vahvasti tuttujen ja soitonopetuksessa toimiviksi havaittujen klassikkokappaleiden käyttämiseen harjoitusmateriaalina.

Ulkoasun ja sisällöllisen rakenteen puolesta olimme Lauri Paloposken kanssa koko ajan samoilla linjoilla. Rakenteessa tapahtui melko alkuvaiheessa ratkaiseva muutos, josta kerron tarkemmin luvussa 4.2 Pedagogiset ratkaisut. Rakenne muuttui suunnitellusta lineaarisesti luettavasta oppaasta sellaiseksi, että oppaasta voi poimia harjoituksia sieltä mistä haluaa. Päätimme myös, että soitonoppaan tulisi olla helposti lähestyttävä ja siinä tulisi olla pieniä mielenkiintoisia tietoiskuja soittamisesta ja soittolaitteista. Lopullisen tuotteen tulisi olla sellainen, että sitä on mukava selailla, vaikka ei aikoisi juuri sillä hetkellä sitä varsinaisesti soitonharjoittelussa käyttääkään. Mielestäni soitonopas sisältää tällä hetkellä sopivasti kaavailemiamme pieniä tietoiskuja. Kuvituksen osalta soitonopas on lähes täysin vailla lopullisia laadukkaita valokuvia, mutta se tulee olemaan tärkeässä osassa oppaan houkuttelevuuden kannalta.

Julkaisuformaatti on vielä tätä kirjoittaessani keväällä 2017 epäselvää. Pohdinnan alle on palavereissa noussut perinteisen painetun soitonoppaan rinnalle digitaalisen julkaisun mahdollisuus. Markkinat perinteisen kirjamuotoisen soitonoppaan myynnille ovat kutistumassa, sillä musiikkikauppojen nuottiosastot ovat vuosi vuodelta kutistuneet tai kadonneet kokonaan. Tämä heijastuu suoraan nuottien myyntimääriin, sillä ne eivät ole enää yhtä helposti potentiaalisen ostajan saatavilla kuin aikaisemmin – Suomessa markkinat nuottien myynnin suhteen ovat olleet jo ennen sitäkin pienet. Nuottien myyntimääriin vaikuttaa varmasti myös se, että ilmaista soitonopetusmateriaalia on internetissä todella paljon. Varsinkin videomuotoista opetusmateriaalia on helppo löytää ja sitä tuotetaan kasvavalla vauhdilla joka päivä lisää. Ongelma ilmaismateriaalin kanssa on laadunvaihtelu, mutta se ei muuta sitä tosiasiaa, että ilmaismateriaalia on saatavilla. Erottuakseen tuosta ilmaismateriaalista on soitonoppaan, oli se missä formaatissa tahansa, oltava huomattavasti laadukkaampaa kuin ilmaiseksi käsillä oleva materiaali. Vaihtoehdot perinteisen kirjajulkaisun ja digitaalisen julkaisun välillä eivät ole kuitenkaan välttämättä toisiaan poissulkevia. On mahdollista toteuttaa julkaisu yhtä aikaa

molemmissa muodoissa, mutta sen suhteen neuvottelut ovat vielä kesken. Digitaalinen julkaisu on mielestäni järkevää ottaa varteenotettavaksi vaihtoehdoksi julkaisuformaatina, sillä juuttuminen pelkästään perinteiseen kirjamuotoiseen julkaisuun voisi olla soitonoppaan leviämisen kannalta tuhoisaa.

3.3 Äänite

Soitonopas sisältää klassikkokappaleita sekä opasta varten sävellettyjä harjoituksia ja etydejä eli harjoituskappaleita. Soittoa harjoitellessa mallisoitto äänitteeltä on jopa tärkeämpää kuin nuotein ja tabulatuurein kirjoitettu informaatio. Soitonoppaan klassikkokappaleista on melko vaivatonta kuunnella ääninäyte esim. suoratoistopalvelujen kautta. Soitonopasta varten sävelletty materiaali on äänitettävä ja saatava jossain muodossa soitonoppaan mukaan. Soitonoppaan työvedoksen koekäyttöä varten äänitin ns. demoversiot soittonäytteistä minulle mahdollisimman helpolla ja nopealla tavalla. Tässä vaiheessa ei ole mielekästä käyttää liikaa aikaa ja rahaa äänitteen tekemiseen, sillä koejaksolla selvitan miten paljon äänitettä arvostetaan ylipäätään ja mistä kaikesta toivotaan ääninäytettä. Se on jo tässä vaiheessa varmaa, että soitonopasta varten sävelletty materiaali äänitetään, mutta klassikkokappaleiden äänitys on sitä vastoin vielä epäselvää.

Soitonoppaan koekäyttöä varten äänitin opasta varten sävelletyistä kappaleista soittoesimerkit. Äänityksessä käytin MacBook Pro -tietokonetta ja Logic X -äänitysohjelmaa, pientä kotikäyttöön tarkoitettua Yamaha THR10X -harjoitusvahvistinta ja Stratocaster-tyyppistä sähkökitaraa. Tällä kalustolla sain äänitteet tehtyä käytännössä äänettömästi, joten pystyin tekemään äänitykset käytännössä missä vain. Osan äänityksistä tein kotonani ja osan keikkareissulla Silja Serenade -laivan hytissä. Äänitykset sisälsivät vain kitaraa ja lehmänkelloäänellä soivan klikin, eli äänen, joka lyö tasaisesti kappaleen sykkeen mukaisesti. Usein soitonoppaiden mukana tulee äänite, jossa kuulee harjoiteltavan instrumentin lisäksi muitakin bändisoittimia. Esimerkkinä laadukkaasti toteutusta äänitteestä mainittakoon Jarmo Hynnisen *Rhythm'n Blues Worksop* (Hynninen 2006). Kyseisessä soitonoppaassa kaikki harjoituskappaleet on äänitetty bändin kanssa siten, että kitara on äänitetty jälkikäteen erikseen. Tällä tavalla kaikista harjoituskappaleista on saatu kaksi versiota - toisessa versiossa on kitara mukana ja toinen on taustanauha. Taustanauhan kanssa soittaessaan voi saada samoja tuntemuksia kuin bändin mukana soittamisesta saisi. Taustanauhan mukana onnistuneesti soittaminen

kertoo soittajalle harjoiteltavan asian tulleen harjoiteltua hyvin. Se miten hyvin soitto taustanauhaan istuu, on täysin itseopiskelijan oman arvostelukyvyn varassa.

On vielä päättämättä missä muodossa äänite tullaan liittämään mukaan soitonoppaaseen. 1990-luvulta aina tähän vuoteen 2017 saakka vallitsevana formaattina soitonoppaan mukana tulevalle äänitteelle on ollut cd-levy. Cd-levyjen myynti on kuitenkin romahtanut ja cd-levy musiikin kuuntelun formaattina on katoamassa. Musiikkituottajat ry vastaa Suomessa musiikin myynnin tilastoista. Musiikkituottajat ry:n nettisivuilta tilastot -osiosta (2017) löytyy äänitteiden vuosimyynnit tilastoituna. Cd-levyjen myynti oli sivuilta löytyvien tilastojen mukaan Suomessa vuonna 2000 8649166 kpl ja vuonna 2016 myynti oli enää 1231779 kpl. Kun cd-levyjä ei enää osteta, ei ole tarvetta cd-soittimillekaan. Yhä useammasta taloudesta ei enää löydy nykyään ainuttakaan laitetta, jolla cd-levyjä voi kuunnella. Kustantajan kanssa päätimme projektin alkuvaiheessa, että äänitteen muoto tulee olemaan cd-levy. Kuitenkin jo kahden vuoden yhteistyömme aikana cd-levyn asema on romahtanut niin paljon, että olemme päättäneet luopua siitä vaihtoehdosta. Muita vaihtoehtoja äänitteelle on muistitikku, suoratoisto verkosta ja äänitteen lataus äänitiedostoina. Tietokoneen usb-väylään kiinnitettävälle muistitikulle on kuitenkin käymässä samalla tavalla kuin cd-levylle, eli se on formaattina katoamassa. Esim. uusimmissa Apple-merkkisissä tietokoneissa ei enää löydy USB-väylää, vaan se on korvattu uudella USB-C -väylällä. Tämä eri formaattien epävarma käyttöikä ajaa meidät todennäköisesti päätyämään jonkinnäköiseen verkossa toistettavaan tai pilvipalvelun kautta ladattavaan muotoon.

4 Soitonoppaan esittely

Tässä luvussa avaan soitonoppaan sisältöä kertomalla kirjan joka luvun sisällön tiivistettynä. Kerron myös tarkemmin erilaisista pedagogisista ratkaisuista, jotka ovat ohjanneet tiettyihin kappalevalintoihin ja harjoitusten käyttöön. Soitonopas on tätä opinnäyte-työtä kirjoittaessani vielä työvaiheessa ja sen koekäyttö on toteutettu siinä muodossa, jossa sen tässä luvussa esittelen. Kaikki tässä luvussa esitetyt esimerkkikuvat ovat soitonoppaani työvedoksesta.

4.1 Soitonoppaan sisältö

Soitonopas on työvaiheessa laajuudeltaan 78 sivua, kun mukaan luetaan vain itse sisältö, eli mukaan ei lasketa sisällysluetteloa ja kustannustietojen kannalta pakollisia sivuja. Kustantajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta tiedän soitonoppaaseen mahtuvan vielä neljä sivua sisältöä ja tämän tilan tulenkin aivan varmasti hyödyntämään koekäytöstä saamani palautteen perusteella. Soitonopas on tarkoitettu ensisijaisesti sähkökitaralla soittavalle, mutta suuren osan kappaleista ja harjoituksista pystyy soittamaan myös akustisella kitaralla. Klassinen musiikki on jätetty soitonoppaasta pois kokonaan ja opas keskittyykin rock, pop, ja blues -tyyliseen musiikin avulla opiskeluun. Soitonopas on jaettu kahdeksaan suureen kokonaisuuteen eli lukuun ja seuraavaksi avaan kunkin luvun sisältöä hieman tarkemmin.

4.1.1 1. luku - Riffeillä ja soinnuilla alkuun

Ensimmäinen luku alkaa Deep Purple -yhtyeen klassikkokappaleen *Smoke On the Water* alkusoitolla (Esimerkki 1). Kyseisen kappaleen alkusoitto on mielestäni ehdottomasti yksi rock-musiikin historian merkittävimpiä kitarariffejä. Kyseisen kitarariffin suosion voi havainnollistaa guitarbackingtrack.com -sivuston (2017) suosituimpien kappaleiden listauksessa, jossa *Smoke On the Water* on listan sijalla 18 16635 kappaleen joukosta. Oppaassa on tarkoitus aloittaa heti soittamaan ennen kuin on edes kerrottu kitaran kielten nimiä eli säveliä, tai ainuttakaan sointua on opeteltu. Tämä oppaan ensimmäinen kappale määrittää pitkälti kirjan linjan sillä, että siinä mennään soitto edellä. Ennen nuotteja jokaisesta harjoituksesta löytyy esittelyteksti, jossa kerrotaan ohjeita harjoituksen soittamiseen ja hieman tietoa kappaleen alkuperäisesittäjästä tai säveltäjästä. Olen halunnut liittää esittelyteksteihin pieniä tietoiskuja, jotta opasta olisi mukava selaila vaikkapa ilman varsinaista harjoittelua. Itse olen pitänyt paljon Teemu Viinikaisen *Rytmi Elää* -soitonoppaan (Viinikainen 2009) tyylistä tuoda mukaan harjoitusten lisäksi myös jazz-musiikin historiaa ja Viinikaisen itsensä omia kokemuksia ja oivalluksia. Oppaasani tabulatuurin viereen on lisätty myös tarkentavia ohjeita, jotta oppilas varmasti ymmärtää mitä tabulatuurissa tarkoitetaan (Esimerkki 1).

Ensimmäisessä luvussa esitellään tärkeimmät asiat tabulatuurista, jotta oppaan harjoituksia voi soittaa. Olen lähtenyt siitä oletuksesta, että oppaan harjoituksia soittava oppilas ei tiedä entuudestaan mitään soittamisesta, nuoteista tai tabulatuurista. Ensimmäisellä sivulla opetetaankin miten tabulatuuria luetaan (Esimerkki 1). Olen päättänyt kes-

kittyä opettamaan tabulatuurin kautta, vaikka kaikki harjoitukset on kirjoitettu myös nuotteina. Nuottien luvun opettelu kestää kuitenkin huomattavan kauan suhteessa tabulatuurin lukuun, jonka voi oppia viidessä minuutissa.

'Kahdelta keskimmaiselta kieleltä painetaan kolmannesta nauhavälistä ja vain nämä kielet näpätään soimaan.'

'Kaksi keskimmäistä kieltä näpätään soimaan vapaana.'

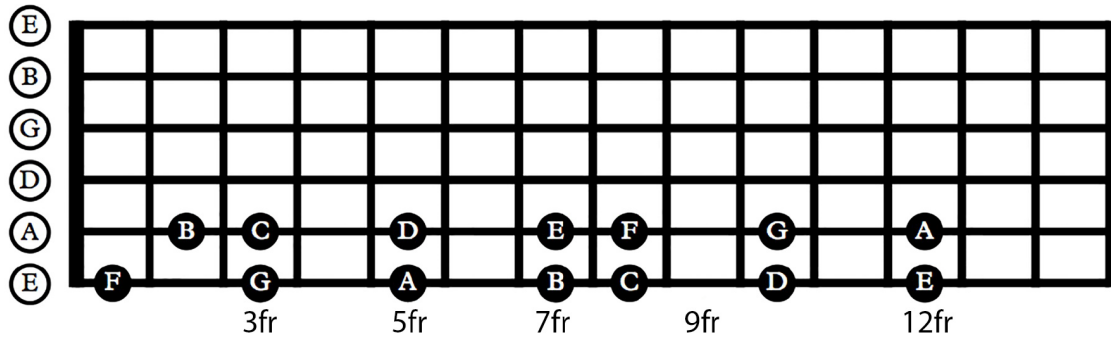
'ohuin kieli'

'paksuin kieli'

Esimerkki 1. Smoke on the Water, Deep Purple

Tabulatuurin lisäksi kitaransoiton opiskelussa on tärkeää oppia lukemaan sointudia-grammeja, jotka kuvaavat miten soinnut soitetaan. Ensimmäisessä luvussa opetetaan kitaralla eniten käytetyt avosoinnut, eli soinnut joissa soi avoimia kieliä mukana. Soitto-asentoakaan ei ole unohdettu ja otelautakäden sekä komppikäden asentoja havainnollistetaan valokuvien avulla. Mielestäni valokuvilla on järkevää tukea sanallisia ohjeita, sillä tarkatkin kirjalliset ohjeet on helppo ymmärtää väärin.

Ensimmäisen luvun loppupuolella esitellään myös C-duuriasteikko. Vaikka oppaassa mennäänkin soitto edellä on jokaisen kitaristin mielestäni syytä tuntea teoriaa jonkin verran. C-duuriasteikko toimii vertailukohtana muille asteikoille. Sen kautta on helpoin oppia ymmärtämään sointujen rakentuminen sekä otelaudan tuntemusta ja sitä kautta oppia siirtämään erilaisia liikuteltavia sointumuotoja ympäri otelautaa. Sointujen löytämistä varten kitaristien on mielestäni ensisijaisen tärkeää oppia löytämään C-duuriasteikon sävelet kahdelta paksuimmalta kieleltä (Esimerkki 2).

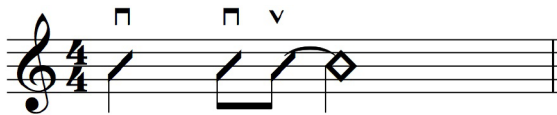
Esimerkki 2. C-duuriasteikon sävelet kahdella paksuimmalla kielellä, Lasse Parkkila

Ensimmäisen kappaleen lopussa on koottu yhteen kaikki kitaralla yleisimmin käytettävät avosoinnut. Soinnuista osa on tuttuja ensimmäisen kappaleen harjoituksista, mutta suurta osaa tarvitaan vasta myöhemmissä harjoituksissa. Osa soinnuista ei esiinny lainkaan kirjan harjoituksissa, mutta ne on kuitenkin mielestäni syytä nostaa esille. Oletan suurimman osan soittajista kuitenkin harjoittelevan kitaransoittoa monista eri lähteistä kuten muista soitonoppaista, nuottikokoelmista tai verkosta löytyvistä opetusmateriaaleista.

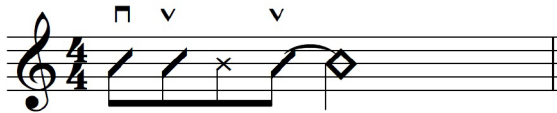
4.1.2 2. luku - Bluesilla rockmusiikin alkulähteille

Soitonoppaan toinen luku keskittyy blues-tyylilajiin, jolla on valtava merkitys rockmusiikin ja vaikkapa sähkökitarankin historiassa. Bluesin vaikutus kuuluu vahvasti lukuisissa eri musiikkigenreissä tänäkin päivänä, joten bluesin perusteiden tuntemus on mielestäni aivan ehdotonta sähkökitaran soitossa. Tässä luvussa käydään läpi yleisin 12 tahdin bluesrakenne ja opetellaan komppaamaan eli soittamaan säestys siihen usealla eri tavalla ja kahdessa eri sävellajissa. Mielestäni yksi kirjan vahvuuksista on se, että osa kitarakompeista harjoitellaan pienissä paloissa, jolloin alkuun hieman hankalalta kuulostavan kompinn oppii melko vaivattomasti (Esimerkki 3).

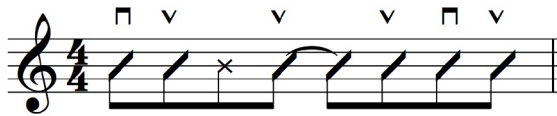
'Komppiharj. 1' - CD Raita 12

'Komppiharj. 1' - CD Raita 13

'Komppiharj. 1' - CD Raita 14

Esimerkki 3. Blueskomppi soinnuilla, Lasse Parkkila

Mielestäni yksi luvun hankalimmista asioista on bluesissa usein esiintyvä kolmimuun-
teinen shuffle-rytmiikka. Shuffle-rytmin olen selittänyt oppaassa vertaamalla kolmimuun-
teisia kahdeksasosia tasajakoiisiin kahdeksasosiin. Tämä tehdään sekä kirjallisten oh-
jeiden avulla sekä esimerkkisoitolla, jonka voi kuunnella oppaan mukana tulevalla ää-
nitteellä. Mielestäni soitonoppimisessa nuotteja ja tabulatuuria tärkeämpää on kuuloku-
va ja mallisoiton imitoiminen. Kolmimuunteisuuden oppii mielestäni siis parhaiten mat-
kimalla kolmimuunteista soittoa, mutta toki on myös hyvä tietää musiikin teorian kautta
selitettynä kolmimuunteisen ja tasajakoisen rytmiiän ero. Olen oppaassa päätenyt
havainnollistamaan tätä osoittamalla saman rytmin sekä 12/8, että 4/4-tahtilajilla (Esi-
merkki 4).

12/8-tahtilaji

4/4-tahtilaji (shuffle)

Esimerkki 4. Kolmimuunteinen rytmiiikka, Lasse Parkkila

Toisessa luvussa on myös kaksi itse säveltämäni sooloharjoitusta. Ensimmäinen niistä on nimeltään *Simple Blues* -soloetydi, joka soveltuu mielestäni hyvin niin aloittelijalle kuin vähän jo taidoiltaan kehittyneemmälle soittajalle. Toinen säveltämäni sooloharjoitus on nimeltään *Small Bends For Blues*, jossa keskitytään venytystekniikan harjoitteluun. Venytystekniikka on mielestäni yksi keskeisimpiä tekniikoita soolosoitossa blues ja rock-musiikissa. Venytystekniikka on kuitenkin hidas oppia hallitsemaan kunnolla ja siitä syystä siihen tutustuminen kannattaakin sähkökitaraa soittavan aloittaa jo melko aikaisessa vaiheessa soittoharrastusta. Tätä harjoituskappaletta varten olen koonnut aukeaman valmistelevia harjoituksia, joista kaikista on kuultavilla myös ääninäyte.

Komppausharjoitusten ja omien harjoituskappaleiden lisäksi tästä luvusta löytyy kaksi tunnettua blues-kappaletta. Ensimmäinen niistä on Fleetwood Mac -yhtyeen kappale *I Loved Another Woman*. Kappaleen on säveltänyt yhtyeessä tuolloin vaikuttanut kitaristi Peter Green. Kappale on molliblues ja kappaleen kitaramelodia toimii loistavana venytysharjoituksena. Toinen tunnetuista blues-kappaleista on blues-kitaristi Robert Johnsonin nimiin kirjattu *Sweet Home Chicago*. Tässä oppaassa käydään läpi Eric Claptonin versio kyseisestä kappaleesta. Claptonin versiossa on alkusoittona helppo kitaramelodia, joka sopii mainiosti aloittelijoillekin.

4.1.3 3. luku - Voimasoinnuilla otelauta haltuun

Soitonoppaan kolmas luku keskittyy kappaleisiin, joissa käytetään voimasointuja ja otelaudan hahmottamiseen. Voimasoinnuista käytetään myös nimiä power chord ja kvinttiote. Itse suosin termiä voimasointu ja käytän sitä myös oppaassa. Teoriassa voimasoinnut eivät ole sointuja. Sibelius-Akatemian Musiikinteoria 1 -sivustolla (2017) esitetään, että "*soinnulla tarkoitetaan yleisesti enemmän kuin kahden sävelen soittamista yhtä aikaa*". Voimasoinnut ovat sähkökitaraa soittaville oleellista oppia, sillä valtaosassa rock-musiikkia voimasoinnut ovat pääroolissa. Voimasoinnut koostuvat kahdesta sävelestä, perusääni ja kvintti. Näin ollen voimasoinnut ovat myös melko helppoja soittaa, joten ne sopivat hyvin aloittelevalle kitaristille. Itse olen opettanut voimasointuja myös akustisen kitaran ryhmäopetuksessa, vaikka voimasointuja ensisijaisesti käytetäänkin sähkökitaralla. Voimasoinnuilla voi tarvittaessa korvata kappaleessa esiintyviä vaikeampia barré-sointuja. Näin aloittelijakin saa soitettua kappaleita, jotka muuten jäisivät soittamatta yhden hankalan sointuotteen takia. Barré-soinnuilla tarkoitetaan sointuja, joissa etusormella pitää painaa soinnun pohjasävelen lisäksi myös muita säveliä pohjaan.

Tässä luvussa opetellaan myös hahmottamaan otelautaa voimasointuja käyttäen. Ensimmäisessä luvussa esitettyä c-duuriasteikkoa kahdella paksuimmalla kielellä (Esimerkki 2) hyödyntäen kannustetaan opiskelijaa etsimään omatoimisesti harjoituskappaleissa tarvittavat voimasoinnut kitaran otelaudalta. Mielestäni sävelten nimien löytäminen ja muistaminen kitaran kahdelta paksuimmalta kieleltä on helpoin tapa oppia hahmottamaan ja hyödyntämään kitaran otelautaa kokonaisvaltaisesti. Eri sointuotteiden löytämisen lisäksi kahden paksuimman kielen tuntemus auttaa myös soveltamaan erilaisia asteikkoja eri sävellajeista ja asemista.

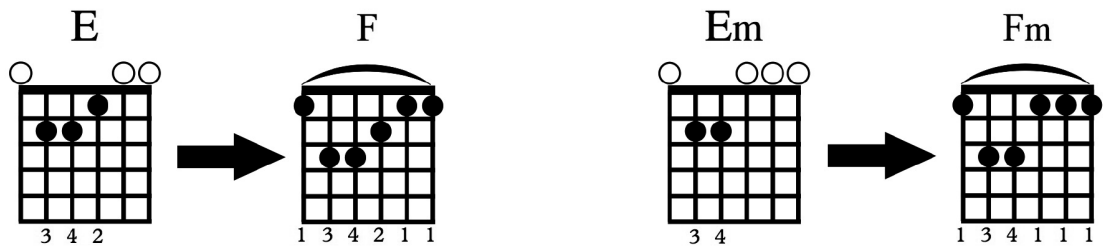
Kolmannessa luvussa tutustutaan myös kitaralla rock-musiikissa usein käytettyyn viritukseen, jossa kitaran paksuin kieli viritetään kokosävelaskeleen matalammalle E-sävelestä D-säveleen. Kyseisestä virityksestä käytetään yleisesti nimitystä drop d.

4.1.4 4. luku - Soinnut komppaamalla tutuksi

Soitonoppaan neljännessä luvussa keskitytään sointuihin ja komppaamiseen monipuolisen kappalevalikoiman avulla: *House of the Rising Sun*, *Have You Ever Seen the Rain?*, *Hotel California*, *Patience*, *September Grass* ja *Needle And Damage Done*. Tässä luvussa otetaan ensimmäistä kertaa käsittelyyn barré-soinnut, jotka ovat aloittelevalle kitaristille usein todella vaikeita saada soimaan puhtaasti. Barré-soinnut ovat voimasointujen tavoin siirrettäviä sointuotteita. Ne eivät sisällä avoimena soivia kieliä, joten muutaman sointumuodon opittua voi oikeaa sointumuotoa soveltamalla saada minkä tahansa tarvittavan soinnun soitettua. Tässäkin luvussa sointujen omatoimista löytämistä otelaudalta harjoitellaan asemoimalla soinnun pohjasävel jommallekummalle kahdesta paksuimmasta kielestä. Kappaleessa havainnollistetaan myös kuvien avulla miten Barré-sointujen muodot ovat samat kuin avosoinnuissa (Esimerkki 5). Tällä tavalla voi oppia nopeammin muistamaan barré-soinnut ulkoa, kun niitä voi verrata jo aiemmin opittuihin avosointuihin.

'Pohjasävel E-kielellä - E-duurin muoto'

'Pohjasävel E-kielellä - E-mollin muoto'

'Kannattaa kokeilla barré-sointuja ensi kertaa harjoitellessa kahta tapaa sormittaa otteet. Kokeile sormittaa ensin muut sormet ja vasta lopuksi painetaan etusormi otelautaa vasten. Toinen tapa on painaa ensin etusormi ja sen jälkeen muut sormet.'

Esimerkki 5. Barré-soinnut, Lasse Parkkila

Neljännessä luvussa tutustutaan myös sus-sointuihin, eli pidätyssointuihin ja capon käyttöön. Capo on varsinkin teräskielisellä akustisella kitaralla usein käytetty lisälaitte, jonka avulla avosointuja voidaan käyttää monipuolisesti eri sävellajeista. Capon käyttöä ei tässä oppaassa harjoitella syvemmin, vaan sen osuus jää lähinnä esittelyn tasolle.

4.1.5 5. luku - Slide-putki ja avovireet

Viidennessä luvussa keskitytään pääasiassa slide-putkella soittoon ja erilaisiin avovireisiin. Slide-putki on kitaransoitossa käytettävä väline, jonka avulla saadaan ääni liukumaan portaattomasti sävelestä toiseen. Luvun ensimmäinen harjoitus tutustuttaa opiskelijan slide-putken käyttöön yksinkertaisella liu'utusharjoituksella (Esimerkki 6).

'Slide-harjoitus 1'

'Harjoituksen tahteissa 1 ja 3 alkavat slide-kuviot soitetaan yhdellä plektraniskulla.'

Esimerkki 6. Slide-harjoitus 1, Lasse Parkkila

Luvun toinen harjoitus on slide-putkelle säveltämäni blues-melodia, joka soitetaan 12-tahdin A-blues -kiertoon. Tyypillisimmin slide-putkea kuulee käytettävän blues- ja

country-musiikissa, joten slide-putken osalta on mielestäni luontevaa painottaa harjoitukset helposti lähestyttävään bluesiin. Luvussa käydään läpi myös avointa D-virettä ja slide-putkea hyödyntävä blues-säestys, sekä avoimella G-vireellä ja slide-putkella soitettava rockblues-kappale *Bad To the Bone*. Luvussa on mukana myös 12-tahdin blueskiertoon menevä Hurriganes-yhtyeen versio Little Richardin kappaleesta *Slippin' And Slidin'*, jossa käytetään sovellettua avointa G-virettä, sekä slide-putkea. Mukana on myös kokonaisuudessaan helposti lähestyttävä Red Hot Chili Peppers -yhtyeen *Scar Tissue* -kappaleen kitarasoolo, joka soitetaan slide-putkella.

Aiemmin mainittujen avovirekappaleiden lisäksi luvussa harjoitellaan Rolling Stones -yhtyeen klassikkokappale *Brown Sugar*, jossa kitara viritetään avoimeen G-vireeseen, mutta jossa ei käytetä slide-putkea. Kappale toimii erinomaisena esimerkkinä siitä, että avovireitä voidaan käyttää muulloinkin kuin slide-putkella soittaessa.

4.1.6 6. luku - Kitaramelodiat laulamaan

Kuudennessa luvussa keskitytään kitaramelodioihin. Mukana on sekä klassikkokappaleiden teemamelodioita, kitarasooloja, että omia sovituksia trad. -kappaleista. Luku alkaa Guns N' Roses -yhtyeen kappaleen *Sweet Child O' Mine* kitaramelodiolla, jossa keskitytään asemasormitukseen ja plektran vuoronäppäykseen. Tätä seuraa Eric Claptonin kappale *Wonderful Tonight*, jossa harjoitus keskittyy venytystekniikkaan. Gary Mooren *Still Got the Blues* -kappaleen kitarateema haastaa soittajan tarkkailemaan venytystekniikkaa, vibratoa ja fraseerausta. Santana-yhtyeen kappaleen *Smooth* kitaramelodia on erinomainen harjoitus, joka harjoittaa kitaristin venytysten, liu'utusten, plektratekniikan ja legato-soiton osalta. Kaksiäänistä kitaramelodiaa luvussa harjoitellaan Thin Lizzy -yhtyeen kappaleen *The Boys Are Back In Town* -kappaleen avulla. Nuotteihin ja tabulatuuriin on kirjoitettu erikseen molempien kitarastemmojen melodiat ja taustanauhan kanssa pääsee harjoittelemaan molempia melodialinjoja. John Mayerin kappaleen *Waiting On The World To Change* kitarasoolon avulla opiskelija pääsee harjoittelemaan yhdellä kielellä soitettua sooloa, jossa hyödynnetään liu'utuksia ja legato-soittoa.

Olen tehnyt kahdesta trad. -kappaleesta omat sovitukseni. Kappaleet ovat 3/4-tahtilajissa kulkevat *Star of the County Down* ja *Amazing Graze*. Olen tehnyt molemmista kappaleista yksinkertaisen sovituksen kappaleiden melodioista, jotka soveltuvat soitettavaksi myös akustisella kitaralla. *Star of the County Down* -kappaleesta olen

tehnyt myös yksinkertaisen sointusoolosovituksen, jossa yhdistetään melodia ja soinnut soitettavaksi yhdellä kitaralla. (Esimerkki 7). *Amazing Grace* -kappaleesta ole tehnyt yksinkertaisen akustisella kitaralla soitettavan melodian lisäksi sähkökitaralla soitettavaksi tarkoitettun sovituksen, jossa hyödynnetään sähkökitaran ilmaisuvoimaa mahdollisimman monipuolisesti.

'Star of the County Down - Sointusoolo'

The image shows a musical score for 'Star of the County Down'. It consists of a melody line in 3/4 time and a guitar accompaniment. The chords are Am, F, C, G, Am, G, and Em. Below the chords is a fretboard diagram with strings labeled T, A, and B. The diagram shows the following fret numbers for each string across the seven chords: Am (T: 2, A: 0, B: 2), F (T: 2, A: 2, B: 0), C (T: 1, A: 3, B: 0), G (T: 3, A: 1, B: 3), Am (T: 0, A: 2, B: 0), G (T: 2, A: 0, B: 2), and Em (T: 1, A: 0, B: 2).

Esimerkki 7. Star of The County Down, Lasse Parkkila

Viimeisellä aukeamalla kuudennessa luvussa harjoitellaan kaksi Jeff Beckin versiota Stevie Wonderin alkuperäissävellyksestä *Cause We've Ended As Lovers*. Kappale on varmasti yksi soitonoppaan teknisesti haastavimmista kappaleista, mutta opettajan ohjauksella kappaletta voi mielestäni hyvin soittaa melko alkuvaiheessa olevan soittajan kanssa.

4.1.7 7. luku - Efekteillä lisäväriä soittoon

Seitsemännessä luvussa esitellään tärkeimmät sähkökitaran äänen muokkaamiseen tarkoitetut efektit. Luvussa keskitytään yleisimpiin efektityyppeihin ja niiden toimintaan paneudutaan lähtien efektin teknisestä toimintaperiaatteesta. Luvussa annetaan paljon kappale-esimerkkejä, missä mitäkin efektiä voi kuulla (Esimerkki 8).

Kuuntelulista, Flanger (studio)

- Bold As Love, viimeinn soolo (Jimi Hendrix)
- The Man Who Sold The World (David Bowie)
- Black Betty (Ram Jam)
- Peg (Steely Dan)

Kuuntelulista, Flanger (pedaali)

- Run Like Hell (Pink Floud)
- Ain't Talkin' 'Bout Love (Van Halen)
- Rocket Ride, flanger + phaser (KISS)
- Cowboys From Hell (Pantera)

Esimerkki 8. Kuuntelulista, Flanger, Lasse Parkkila

4.1.8 8. luku - Teorian lyhyt oppimäärä

Kahdeksannessa luvussa esitellään musiikinteoriaa melko tiiviissä paketissa. Musiikinteoria on sen verran laaja alue opiskeltavaksi, että sen laajempaan opiskeluun tässä soitonoppaassa suositellaan tutustumalla muihin oppaisiin. Musiikinteoriasta tässä luvussa käsitellään nuottien ja taukojen rytmit kokonuoista kuudestaostaanuoitteihin saakka. Myös pisteellinen neljäsosarytmi, yhdyskaaren käyttö ja kahdeksasosatrioli käydään läpi. Tahtilajit esitellään ytimekkäästi ja harjoituksissa keskitytään 4/4 ja 3/4 -tahtilajeihin. Rytmien opiskeluun olen säveltänyt kuusi sivua erilaisia rytmiharjoituksia, joista osa on tarkoitettu puhtaasti rytmien harjoitteluun (Esimerkki 9) ja osassa rytmien lisäksi harjoitellaan funk-tyylistä komppaamista (Esimerkki 10).

'Rytmiharjoitus 2

Esimerkki 9. Rytmiharjoitus 2, Lasse Parkkila

'Viimeisen komppiharjoituksen yksittäiset sävelet voi näpätä osuen plektralla vain D-kieltä. Äänet voi myös poimia vaimentamalla kaikki muut kielet ja lyömällä plektralla kaikkia kieliä. Vaimennukseen voi käyttää paksumpien kielen kohdalla peukaloa.'

Esimerkki 10. 1/16-komppiharjoitus, Lasse Parkkila

Kahdeksannen luvun lopussa käydään läpi myös kitaran virittäminen korvakuulolta sekä kielten vaihtaminen. Kielten vaihtamisessa on huomioitu eri kitaratyypit ja mallit, sillä kielten vaihto ei tapahdu kaikissa tapauksissa samalla tavalla. Viimeisenä asiana kahdeksannessa luvussa käsitellään ns. komppilapun lukemista. Komppilapulla tarkoitetaan *Suuri toivelaulukirja-* ja *Real Book* -kirjasarjoista tuttuja nuotinnustapoja, joissa mahdutetaan mahdollisimman tiiviiseen muotoon kaikki oleellinen kappaleeseen liitty-

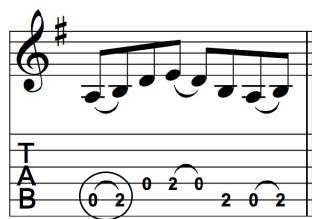
en. Tyypillisesti komppilappu sisältää kappaleen rakenteen, laulumelodian, oleelliset instrumentaalimelodiat ja mahdollisesti sanat, joissain tapauksissa myös ohjeita yksittäisten soitinten osalta. Komppilapun lukeminen -osiossa keskitytään pääasiassa erilaisten kertaus- ja pomppamerkkien käyttöön.

4.2 Pedagogiset ratkaisut

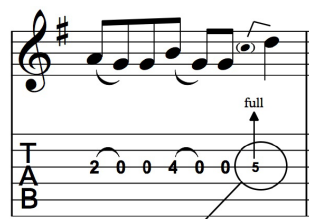
Soitonopas on suunnattu pääasiallisesti sähkökitaran soittoa opiskeleville, sillä sähkökitara on oma pääinstrumenttini. Oppaassa on kuitenkin paljon harjoituksia, jotka voi soittaa myös akustisella kitaralla. Usein harrastaja hankkii ensimmäiseksi soittimeksi akustisen kitaran, sillä siihen ei tarvitse hankkia erillistä vahvistinta. Sähkökitaran hankkiva aloitteleva kitaristi joutuu kitaran lisäksi hankkimaan myös kitaravahvistimen ja piuhan, jotta soittimesta saadaan toivotunkaltainen ääni ulos. Olen huomannut myös yleisesti vallitsevan käsityksen, että kitaransoitto on syytä aloittaa akustisella kitaralla. Tästä asiasta olen itse eri mieltä, mutta ymmärrän kyllä akustiseen kitaraan päätyminen sen helppouden takia, vaikka tavoitteena olisikin jo alusta asti päätyä soittamaan sähkökitaraa. Tällä hetkellä soitonoppaassa ei ole erikseen esittelyä, jossa kerrotaisiin miten kirjaa on tarkoitus käyttää. Kirjan alussa ei myöskään selkeästi kerrota onko soitonopas suunnattu sähkökitaristeille, akustisen kitaran soittajille, vai molemmille. Koe-ryhmään osallistuneiden itseopiskelijoiden ja Metropolia Ammattikorkeakoulun pedagogiopiskelijoiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kirjassa olisi hyvä olla jonkinlainen esittelysivu. Luvussa 5.4 ja 5.5 kerrotaan tarkemmin kirjan käytöstä kertovan sivun tarpeellisuudesta.

Soitonoppaan sisällön kannalta yksi keskeisimpiä pedagogisia ratkaisuja oli koota yksiin kansiin tuttuja ja hyväksi havaittuja kappaleita, jotka innostavat ja motivoivat oppilasta uudessa soittoharrastuksessa. Itse aloitin sähkökitaran soiton vuonna 1994 ja olen havainnut 21-vuotisen soittourani aikana tiettyjen klassikkokappaleiden säilyttäneen suosionsa aloittelevien kitaristien harjoitusmateriaalina. Kun harjoittelin kitaransoittoa, niin kaikki kitaraa soittavat ystäväni harjoittelivat tietyt klassikkokappaleet ja kitarariffit. Toki kaikilla oli myös omia mieltymyksiä sen aikakauden musiikista, mutta moni klassikkokappale oli jo silloin ehtinyt vakiinnuttaa asemansa kitaristien keskuudessa. Olen käyttänyt itse samoja klassikkokappaleita koko kymmenvuotisen opettajanurani ajan ja tulen varmasti käyttämään niitä myös jatkossakin. Samojen rockmusiikin klassikkokappaleiden avulla kuten *Sweet Home Alabama*, *Highway To Hell*, *Stairway To Heaven*, *Enter Sandman*, *Smells Like Teen Spirit*, *Thundesrtruck*, *Sweet*

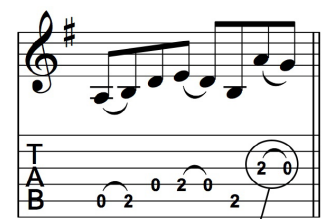
Child O' Mine, *Ironman*, olen itse oppinut soittamaan sähkökitaraa. Kappaleiden ja riffien tunnettuuden lisäksi ne kaikki sisältävät jonkun opettajan näkökulmasta pedagogisesti perustellun syyn käyttää niitä opetusmateriaalina. Monet kitarariffit ovat melko lyhyitä ja ne on helppo oppia soittamaan auttavasti ja muistamaan ulkoa. Jo ensimmäisellä soittokerralla voi saada suuria onnistumisen tunteita riffin ollessa tunnistettavissa, vaikka kitaran kielet soisivatkin rämisten ja rytmi ontuisi. Suuri osa kitarariffeistä toimii myös erinomaisina sormitusharjoituksina. Esimerkiksi Metallica -yhtyeen *Enter Sandman* -kappaleen alkusoiton kitarariffi kannattaa soittaa kitaran otelaudalta 5. aseman sormituksen mukaisesti, jolloin kitaristi käyttää otelautakädellä etusormea, keskisormea ja nimetöntä. Soitonoppaan ensimmäisenä harjoiteltava kitarariffi Deep Purple -yhtyeen kappaleesta *Smoke On the Water* on taas mainio rytmiharjoitus. Kyseisen kitarariffin voi soittaa kahta keskimmäistä kieltä käyttäen sormien painaessa aina samoista nauhaväleistä. Rytmikaltaan kitarariffi on kuitenkin hieman haastavampi, sillä siinä soiteaan useampia peräkkäisiä tahdin iskuttomille kahdeksasosille tulevia rytmejä. Mallisoi-ton kanssa harjoitellessa hankalan rytmin oppii kuitenkin aloittelevakin kitaristi nopeasti. Mielestäni kitarariffien voima soitonopiskelussa on se, että oppilas voi oppia paljon riffejä nopealla aikataululla verrattuna kokonaisten kappaleiden haltuunottoon tarvittavaa aikaa. Alkuvaiheessa yhden pitkän kokonaisuuden harjoittaminen voi lannistaa soittoa, kun valmista ei tule niin nopeasti.

'Sidoskaari kahden eri äänen välillä matalasta korkeampaan tarkoittaa sitä, että jälkimmäinen ääni soitetään hammer on -tekniikalla'

'Nuoli ylös äänen päällä full-merkinnällä tarkoittaa kokosävelaskeleen "venytystä"

'Sidoskaari kahden eri äänen välillä korkeasta matalaan tarkoittaa sitä, että jälkimmäinen ääni soitetään pull off -tekniikalla'

Esimerkki 11. Sweet Home Alabama, Lynyrd Skynyrd

Toinen pedagogisesti merkittävä asia soitonoppaassani on se, että siinä opetetaan myös itse soittamista. Soitonopas ei siis sisällä pelkästään hyviä harjoituskappaleita ja kitarariffejä koottuna yksiin kansiin, vaan myös varsinaista kitaransoiton opetusta. Opetus on kirjallisessa muodossa lyhyinä huomautuksina nuottien lomassa (Esimerkki 11) sekä laajempina kirjallisina kappaleina. Näissä nuottien lomassa mainittavissa huomautuksissa olen pyrkinyt nostamaan esille ne seikat, jotka joudun erikseen tyypillises-

sä opetustilanteessakin nostamaan esille. Tämän tyyppistä nuottien lomassa esitettävää ohjeistusta en ole aiemmin nähnyt missään soitonoppaassa. Tarkemmat ohjeistukset nuottien lomassa ovat mielestäni erittäin hyödyllisiä varsinkin itseopiskelijoille, joilla ei ole aiempaa tuntemusta musiikin teoriasta tai musiikista ylipäätään. Toisaalta tästä on myös suuri apu opettajan kanssa kitaransoittoa opiskeleville, sillä usein opettajan tunnilla kertomat asiat ehtivät unohtua ennen ensimmäistä harjoituskertaa kotona. Itse olen omassa opetuksessani päätenyt useiden oppilaiden kohdalla kirjoittamaan vastaavia ohjeita nuottipaperille, sillä joidenkin oppilaiden kohdalla olen huomannut, ettei oppilas ole muistanut edellisen tunnin sanallisista ohjeista juuri mitään ja siitä syystä kotiläksy on tehty heikosti tai väärin. Mielestäni olen onnistunut pukemaan soitonoppaassa sanalliseen muotoon jopa hiljaiseksi tiedoksi mielletävää opetusta. Hiljainen tieto välittyy soitonopetuksessa yleensä sanattomasti opettajan näyttäessä soittoesimerkkiä oppilaalle. Hiljaista tietoa on tutkittu paljon, mutta yhteneväisiä määrittelytapoja sille ei kuitenkaan ole. Juha Kurtti avaa akateemisessa väitöskirjassaan *Hiljainen tieto ja työssä oppiminen* (2012, 38) hiljaisen tiedon useita eri määrittelytapoja. Hiljaisen tiedon omaava yksilö osaa toteuttaa asioita, joita ei välttämättä pysty sanoiksi pukemaan. Tämän tiedon välittäminen toteutuu soittotunnilla opettajan ja oppilaan välillä aiemmin mainitsemieni soittoesimerkkien näyttämällä oppilaalle. Voiko kirjallista ohjetta väittää sitten enää hiljaiseksi tiedoksi? Se ei ole mielestäni edes kovinkaan oleellista vaan se, että olen soitonoppaassani onnistunut pukemaan sanoiksi monia kitaransoittoon liittyviä asioita, joita en ole missään soitonoppaassa aiemmin nähnyt sanoiksi puettavan.

Nuottien lomaan sijoitettuja ohjeita on useimmissa paikoissa myös täydennetty graafikalla, jolla osoitetaan täsmällisemmin mitä kohtaa nuoteissa ja tabulatuurissa ohje koskee (Esimerkki 1). Nämä graafiset tarkennukset ovat mielestäni tärkeitä, sillä oppilas ei välttämättä tunne kaikkia ohjeissa käytettyjä termejä. Selkeyden vuoksi tarkennukset on tehty vain tabulatuuriin, sillä oletan suurimman osan ohjeistusta kaipaavista opiskelijoista harjoittelevan tabulatuurista. Nuotteja lukeva opiskelija todennäköisesti hallitsee jo ohjeissa käytettävää termistöä, sillä oppaassa käytetyt termit kuuluvat suurimmilta osin musiikin teorian peruskäsitteisiin. Tämän lisäksi nuotit ja tabulatuuri kulkevat vertikaalisesti yhdenmukaisesti, joten tabulatuuriin tehty tarkennus pätee vertikaalisesti samassa kohdassa olevaan nuottikuvaan.

Musiikinteoriaa soitonoppaassa on avattu melko vähän. Olen pyrkinyt tuomaan musiikinteoriasta kuitenkin esille soitonopiskelun kannalta välttämättömimmät asiat. Useammassa kohtaa soitonopasta suosittelen teorian syventämistä varten *Tohtori Toonika*

(Heikkilä & Halkosalmi 2006) -nimistä teoriakirjaa. Soitonoppaassani on erikseen luku nimeltään Teorian lyhyt oppimäärä. Siinä opetetaan nuotti- ja taukomerkintöjä rytmilukua varten. Erilaisten rytmiharjoitusten lomassa tuodaan myös esille erilaisia tahtilajiosoituksia. Varsinaista nuotinlukua melodian osalta ei soitonoppaassa ole eikä myöskään sävellajimerkintöjä opeteta. Edellisessä luvussa avaan tarkemmin soitonoppaan teoriaosin sisällöstä. Teorian vähäisen sisällyttämisen soitonoppaaseen perustelen sillä, että mielestäni aloittelevalle kitaristille on tärkeämpää saada ensin kitara soimaan ja motivaatio soittoharrastukseen sytytettyä. Kitaran saa soimaan ilman teoreettista tietopohjaa, joten olen päättänyt keskittyä mahdollisimman paljon itse soittamiseen. Myös oma taustani on kitaransoiton osalta on puhtaasti soittamiseen painottuvassa harrastamisessa – musiikinteoriaa aloin opiskella vastamyöhemmin.

Tuttujen klassikkokappaleiden lisäksi soitonoppas sisältää myös itse säveltämiäni harjoituksia ja harjoituskappaleita. Joidenkin soittotekniikoiden kohdalla olen päätenyt tekemään täysin irrallisia harjoituksia ja joidenkin kohdalla tekniikkaharjoitukset liittyvät suoraan johonkin harjoiteltavaan kappaleeseen. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii venytystekniikkaa käsittelevä kappale, jossa esitellään ensin varsinaista harjoituskappaletta varten suunnitellut valmistelevat harjoitukset (Esimerkki 12). Kuvassa esitettävät harjoitukset toimivat valmistavina harjoituksina soitonoppaan seuraavalla aukeamalla olevaan venytysetydiin *Small Bends For Blues*. Valmistelevien harjoitusten sisältö ei sellaisenaan esiinny venytysetydissä, mutta niiden harjoittelu helpottaa venytysetydin hahmottamista ja oppimista huomattavasti, sillä valmistelevisissa harjoituksissa oppilas tulee käyttäneeksi kaikkia venytysetydissä tarvittavia venytystekniikoita. (Esimerkki 13).

'Yllä näet saman melodian kahdella eri tavalla soitetuna. Ensimmäisessä tahdissa melodia soitetään sormittamalla molemmat äänet. Toisessa tahdissa melodia soitetään venyttämällä kieltä. Otelautakäden sormi pidetään painettuna 7. nauhavälissä koko tahdin ajan. Melodialinja soitetään yhdellä plektran iskulla. Ääntä venytetään 1/2-sävelaskaleen verran.'

'Yllä oleva harjoitus toteutetaan muuten samalla tavalla kuin Venytys-harjoitus 1, mutta nyt melodialinja on tiheämpi. Tässäkin harjoituksessa melodia soitetään ensin ilman venytystä ja tämän jälkeen sama venytyksillä. Venytettävät äänet on tarkoitus soittaa yhdellä plektran iskulla.'

Esimerkki 12. Venytys-harjoitus 1 ja 2, Lasse Parkkila

Esimerkki 13. Small Bends For Blues, Lasse Parkkila

Kirjan rakenteen kannalta minulla oli aluksi suunnitelmissa toteuttaa alusta etukannesta takakanteen järjestyksessä läpikäytävä soitonopas. Tämä toteutui siten, että harjoiteltavissa kappaleissa tuli yksi tai enintään muutama uusi sointu kerrallaan ja opiskelijan olisi ollut tarkoitus kirjaa edetessään oppia muistamaan ulkoa soinnut, joita hän oli edellisissä kappaleissa käyttänyt. Kirjan lineaarinen rakenne ei kuitenkaan loppujen lopuksi toteutunut, vaan päädyin rakenteeseen, jossa soitonopasta voisi selailta missä järjestyksessä huvittaa. Soitonopas sisältää selkeitä suurempia kokonaisuuksia, joten opiskelijalla on mahdollisuus käydä kirjasta niitä osioita mitä milloinkin haluaa. Se, että jaoin soitonoppaassa käsiteltävät asiat suurempiin kokonaisuuksiin, teki oppaasta helpommin lähestyttävän. Soitonoppaani ei kuitenkaan ole mikään metodiopas, joka toimisi sellaisenaan yksin, vaan se vaatii rinnalle muutakin materiaalia. Toki itseopiskelija voi saada soitonoppaasta todella paljon irti ilman muutakin materiaalia, mutta ei se voi millään vastata opiskelijan kaikkiin tarpeisiin. Soitonoppaan rakenne kuitenkin hämmensi erästä itseopiskelijoiden koeryhmään osallistunutta aloittelevaa kitaristia. Siitä kerron enemmän luvussa 5.4.

Slide-putkella soiton ottaminen mukaan soitonoppaaseen oli mielestäni seikka, joka erottaa sen muista kitaransoiton alkeita opettavista oppaista. Slide-putkella soitto mielletään soiton erikoisalueeksi eikä sitä lähdetä mielestäni kovinkaan herkästi kokeilemaan. Olen kuitenkin melko paljon soitattanut oppilaillani kappaleita, joissa tarvitaan slide-putkea. Kitaristilta vaaditaan musikaalisuutta ja tarkkaa sävelkorvaa, jotta slide-putkella saa melodian ja soinnut soitettua oikeassa vireessä. Normaalisti soitettaessa kielet painuvat otelaudalla olevia nauhoja vasten, eikä virettä tarvitse soiton lomassa samalla tavalla tarkkailla. Slide-putkella kieltä painetaan vain hellästi, eikä kielen ole tarkoitus painua otelaudan nauhoja vasten, joten kielen vireeseen vaikuttaa se, missä kohtaa kieltä slide-putkea pitää. Vaikka oppilaalla ei olisikaan tarkin mahdollinen sävelkorva, voi slide-putkella kuitenkin päästä lähelle toivottua säveltä seuraamalla katseellaan mistä kohtaa kielen päällä putki on. Tarkoitus on kuitenkin painaa putkella kevy-

esti kieltä otelaudan nauhojen kohdalta. Slide-putkella soitto kehittää mielestäni myös soittajan hienomotoriikkaa, sillä putken kosketus kieliin täytyy olla juuri sopivan kevyt, jotta kieli soi, muttei kuitenkaan painu nauhoja vasten. Liian voimakas painallus saa slide-putken kolisemaan otelaudan nauhoja vasten ja liian kevyt kosketus ei saa kieltä soimaan.

5 Soitonoppaan koekäyttö

Tässä luvussa kerron soitonoppaan koekäytöstä omassa työssäni Järvenpään opistossa ja yksityisoppilaideni kanssa. Soitonoppaan harjoitukset ovat kuitenkin lähtökohtaisesti syntyneet tarpeesta luoda selkeää ja toimivaa opetusmateriaalia omaan opetuskäyttöni. Testasin soitonoppaan toimivuutta myös itseopiskelun apuvälineenä. Sain testausryhmään mukaan kuusi soittotaustoiltaan hyvin erilaista aikuista, joiden taitotaso oli täysin aloittelijasta aina musiikin ammattilaiseen. Kaikilla oli kuitenkin tarve joko oppia soittamaan kitaraa tai kehittää soittotaitojaan. Kolmas testausprosessi tapahtui yhteistyössä Metropolia Ammattikorkeakoulun pedagogiopiskelijoiden kanssa. He saivat tutustua soitonoppaaseen kuukauden ajan ja kertoa siitä oman mielipiteensä. Nämä molemmat testausprosessit sisälsivät sekä kirjallisen tiedon keräämistä testajilta että heidän haastattelemistaan. Testausprosessit osoittautuivat todella mielenkiintoisiksi ja tulokset olivat osin melko yllättäviä.

5.1 Soitonoppaan käyttö omassa työssä

Opetan Järvenpään opistossa kitaransoittoa suuremmissa keskimäärin kahdeksan hengen ryhmissä ja pariopetuksena. Tämän lisäksi annan yksityistunteja oman toiminiemen kautta. Suurin osa soitonoppaan materiaalista on syntynyt omiin tarpeisiin, sillä sopivaa materiaalia on ollut mielestäni aina hankalaa löytää. Soitonopetusmateriaalin kehitystarpeesta kerron tarkemmin luvussa 2.

Olen kokenut soitonoppaan materiaalin erittäin hyödylliseksi työssäni Järvenpään opistossa, jossa opetus tapahtuu ryhmäopetuksena. Ryhmissä on aina paljon soittotaidoiltaan eritasoisia oppilaita ja osa oppilaista pääsee osallistumaan tunneille epäsäännöllisesti. Kun opetusmateriaalissa on selkeät kirjalliset ohjeet, on opiskelijan helpompi opiskella siitä kotona itsenäisesti, jos oppitunti jää välistä. Ryhmätuntien ensimmäisillä

tunneilla olen jakanut soitonoppaasta kopioidut sivut, joissa opetetaan tabulatuurin ja sointudiagrammin lukeminen. Pitämällä edellisillä oppitunneilla jaetut materiaalit mukana tunneilla oppilas voi tarvittaessa kerrata itsenäisesti tunnin aikana asiat, jotka ovat saattaneet edellisestä oppitunnista unohtua. Olen huomannut, että monelle tuottaa vaikeuksia muistaa oppimateriaalin lukemisen kannalta oleellisia asioita. Jos oppilas voi kerrata unohtamansa asiat aiemmin jaetuista muistiinpanoista, ei oppitunnilla synny tilannetta, jossa oppilas kokee nolostuvansa. Toivon tämän vähentävän kynnystä oppitunneille tulemiseen, vaikka oppilaalta jostain syystä jäisi useampikin oppitunti välistä.

Pariopetuksessa ja yksityisopetuksessa olen ehtinyt koekäyttää soitonopasta laajemmalta alueelta, sillä yksityisoppilaani ja pariopetuksessa käyvät sähkökitaraa soittavat opiskelijat ovat keskimäärin edenneet pidemmälle kuin ryhmäopetuksessa käyvät oppilaani. Olen havainnut ryhmäopetuksessa oppilaiden vaihtuvuuden olevan suurempi ja yksityistunneilla käyvien sitoutuvan tunneilla käyntiin ja soittoharrastukseen ylipäätään pidemmäksi aikaa. Järvenpään opiston ryhmäopetuksena toteutetuista alkeiskursseista tunneillani lopettaa aina lukuvuoden aikana muutama oppilas opiskelunsa kesken kauden. Pariopetuksena toteutetusta soitonopetuksesta ei yksikään oppilas ole lopettanut kesken kauden sinä aikana, kun olen toiminut opettajana Järvenpään opistossa. Yksityisoppilaideni kohdalla tilanne on sama: Yksikään oppilaani ei ole lopettanut kesken kauden. Sitoutuminen soittoharrastukseen johtaa luonnollisesti oppilaan soittotaitojen kehittymiseen.

5.2 Itseopiskelun haasteet

Soitonopiskelu itseopiskelun muodossa on haastavaa monesta eri syystä. Yksi suurimmista haasteista on varmasti se, ettei saa ulkopuolista asiantuntevaa palautetta omasta soitosta ja sen kehittymisestä. Hyvä soitonopettaja kuulee heti, mikä oppilaan soitossa on hyvää ja mikä kaipaa erityistä huomiota. Olen usein ottanut yksityisoppilaaksi kitaristeja, joilla on tarkoitus käydä soittotunneilla vain lyhyen ajanjakson ajan. Tavoitteena tällaisella kitaristilla on verestää nuoruudessa opittuja soittotaitoja, kehittää nykyistä osaamista, tai saada ohjattu alkua myöhemmin itseopiskeluna tapahtuvalle soittoharrastukselle. Tuntematta oppilasta entuudestaan pystyn omalla ammattitaidollani oppitunnin aikana huomaamaan, mihin asioihin oppilaan on soitossa syytä kiinnittää huomiota. Opettajalla on myös usein hyvä käsitys siitä, missä järjestyksessä asiat on hyvä oppia, jotta oppiminen olisi motivoivaa ja tehokasta. Itseopiskelun avulla tapahtuva soittotaitojen kehittyminen vaatii myös itsekuria, jotta soittoa tulee harjoiteltua

silloinkin, kun motivaatiota soitolle on vähemmän. On tietysti täysin itseopiskelijan omista tavoitteista kiinni, kuinka hyväksi soittajaksi pyrkii itsensä kehittämään. Toki itsekuria ja motivaatiota tarvitaan opettaja-oppilas -muotoisessa opiskelussakin, mutta on selvää, että harjoittelurutiineista on helpompi luistaa, jos vastaa vain itselleen.

Itseopiskelijat ovat omien kokemuksieni mukaan usein soiton harrastajia, joilla ei ole tavoitteena tulla ammattisoittajiksi. Soittaminen on vain harrastus, vaikka se olisikin samalla elämän suurimpia intohimoja. Soittotunneillani käyneet aikuiset kitaristit, joiden soittotaito on ollut aikaisemmin itseopiskelun varassa, ovat järjestään olleet soittotaidoiltaan enintään keskivertoharrastajan tasolla. Vaikka itsenäistä opiskelua olisi ollut takana vuosikymmeniä, niin soitosta paistaa läpi selvä kömpelyys ja eri tyyllilajien soittoestetiikan puutteellinen tietämys. Yksityistunneilla käyvät oppilaani oppivat keskimäärin muutamassa vuodessa taitavammiksi soittajiksi kuin keskimääräinen aikuinen itseopiskelija. Toki tämä perustuu vain omiin kokemuksiini ja poikkeuksiakin mahtuu varmasti joukkoon.

5.3 Itseopiskelijoiden alkuhaastattelu

Koeryhmään valikoitui kuusi aikuista koekäyttäjää, jotka sitoutuivat käyttämään soitonopasta sovitun ajanjakson. Kaikki koekäyttäjät olivat miehiä ja iältään he olivat 27–48-vuotiaita. Neljällä koekäyttäjällä oli aikaa tutustua soitonoppaaseen kahden kuukauden ajan ja kahdella koekäyttäjällä aikaa tutustumiseen jäi henkilökohtaisten aikatauluasteiden vuoksi hieman yli kuukausi. Koekäytön tarkoitus ei ollut mitata miten hyvin opiskelija oppii soittamaan oppaan avulla. Tästä syystä en kokenut erimittaisia soitonoppaan testausaikoja ongelmalliseksi. Koekäytön tarkoitus on kerätä käyttäjäkokemuksia ja sitä kautta löytää soitonoppaan mahdolliset ongelmakohdat itseopiskelijan näkökulmasta. Toki tarkoitus oli myös saada selville mitkä asiat soitonoppaassa koettiin hyväksi.

Kaikki soitonoppaan koekäyttäjät olivat minulle jollain tavalla entuudestaan tuttuja. Halusin tällä tavalla varmistaa, että koekäyttäjät ovat henkilöitä, jotka todella sitoutuvat tutustumaan soitonoppaaseen ja testaamaan sitä käytännössä. Kaikilla koekäyttäjillä oli erilainen tausta kitaransoiton ja muiden musiikkiharrastusten suhteen. Yhdellä koekäyttäjällä ei ollut kokemusta mistään musiikkiharrastuksesta ja yksi toimii ammattimuusikkona. Näiden kahden musiikilliselta taustaltaan ääripäitä edustavien koekäyttäjien väliin mahtui soittotaidoiltaan eritasoisia kitaransoiton harrastajia.

Haastattelin kaikki itseopiskelijat soitto-oppaan antamisen yhteydessä ennen sen koekäytön aloittamista. Haastattelussa halusin selvittää koekäyttöön osallistujien musiikillista taustaa ja kertoa minkälaista sitoutumista koekäyttäjältä odotin. Kerroin myös mitkä asiat soitonoppaan työvedoksessa olivat selvästi kesken, jotta koekäyttäjien huomio ei liikaa keskittyisi niihin. Yksi selvästi keskeneräinen seikka soitonoppaan työvedoksessa oli graafinen ulkoasu. Kaikki kuvat olivat tarkkuudeltaan huonolaatuisia, sillä ne olivat otettu kännykkäkameralla materiaalin asettelua varten. Myös nuotti- ja tabulaturigrafiikka oli resoluutioltaan huonolaatuisia. Soitonoppaasta oli materiaalinluovutus-
hetkellä olemassa kyllä hyvälaatuinenkin versio, mutta pienen kommunikaatiokatkoksen seurauksena painoon päätyi grafiikat heikkolaatuisempana versiona sisältävä versio soitonoppaasta. Tiesin soitonoppaan sisältävän myös jonkin verran painovirheitä sekä tekstissä että nuotissa ja kerroin siitä myös testaajille.

Annoin koejakson aikana tehtävien muistiinpanojen suhteen koekäyttäjille melko vapaat kädet. Pyysin koesoitajia kuitenkin keskittymään pääasiassa sisältöön ja merkitsemään suoraan soitonoppaaseen muistiin kaikki kohdat, joita he eivät ymmärrä. Merkinnot pyysin tekemään kirjan sivuille joko marginaaliin tai mihin tahansa sivulle mahtuu kirjoittamaan. Kerroin, että koejakson päätyttyä tulisimme pitämään loppuhaastattelun, jossa voi vapaasti kertoa yleisiä mietteitä soitonoppaasta. Kaikki koekäyttäjät esiintyvät opinnäytetyössä anonymine ja olivat tästä tietoisia jo siinä vaiheessa, kun he lupautuivat mukaan projektiin. Alkuhaastattelussa selvisi, että monella oli odotukset korkealla koejakson suhteen.

Ensimmäisellä testaajalla ei ollut aikaisempaa kokemusta soittoharrastuksista laisinkaan. Hänellä oli kuitenkin taustaa ammattuurheilijan urasta, joten sitoutuminen säännölliseen ja kurinalaiseen harjoitteluun oli tuttua sitä kautta. Hän kertoi tulevansa käyttämään soitonopiskeluun useita tunteja päivittäin koejakson aikana ja oli huolissaan riittääkö se. Kerroin olevani tyytyväinen, jos soitonoppaan avulla ehtii harjoitella muutaman tunnin viikossa. Hän hankki ensimmäiseksi kitarakseen koejaksoa varten uuden teräskielisen akustisen kitaran, jonka hankinnassa autoin. Muistutin testaajaa alkuhaastattelussa siitä, että koejakson aikana en pysty auttamaan missään soittoon liittyvässä asiassa, sillä halusin saada mahdollisimman hyvän käsityksen soitonoppaan toimivuudesta täysin vasta-alkajan käytössä.

Toisella testaaajista oli kitaransoitto- ja bänditaustaa nuoruudesta, mutta soittoharrastus oli aikuisiällä jäänyt pitkäksi aikaa todella vähälle huomiolle. Viimeisen kahden vuoden aikana hän oli soittanut ystäviensä kanssa harrastebändissä. Tähän liittyen hänellä oli kova innostus lähteä kehittämään soittotaitojaan entisestään.

Selvästi musiikillisilta taidoiltaan pisimmällä oleva kolmas testaaaja soittaa ammatikseen koskettimia ja tekee erilaisia sovitus- ja nuotinnustöitä. Hänen motivaationsa kitaransoiton harjoitteluun pohjautui siihen, että hän haluaa oppia soittamaan kitaraa edes auttavasti, jotta sen nuotintaminen ja käyttäminen sovituksissa olisi helpompaa ja luontevampaa. Testaaajan pedanttiudesta kertoo melko paljon se, että heti alkuhaastattelun aluksi hän kaivoi laukustaan kannettavan tietokoneen, avasi Sibeliusnuotinnusohjelman ja näytti minulle miten hän itse olisi tietyt kohdat soitonoppaan nuottimerkinnöistä tehnyt. Testaaaja on nuotinkirjoituksen ammattilainen, joten otin ilolla vastaan hänen näkemyksensä aiheeseen liittyen. Tarkoitus oli saada soitonoppaalle koe-käyttäjiä puhtaasti käyttökokemuksia antamaan, mutta nyt kävi selväksi, että saisin tältä testaaajalta arvokasta apua myös notaation oikolukijana.

Neljäs testaaaja oli itseoppinut kitaristi, joka oli vanhemmalla iällä aloittanut soittotunneilla käynnin kansalaisopiston ryhmäopetuksessa. Hän oli harrastanut bänditoimintaa lähes yhtä kauan kuin on soittanut kitaraa. Selaillessaan soitonopasta haastattelun lomassa hän kertoi heti huomanneensa paljon mielenkiintoista soitettavaa ja oli selvästi innoissaan tulevasta koejaksoista. Hän kertoi soittoharrastuksensa olleen lähivuosina erityisen aktiivista sekä bändiharrastusten osalta että itsensä kehittämisen osalta. Lisäksi nykypäivänä opetusmateriaalia löytää todella helposti verkosta:

"YouTube:sta löytyy enemmän opetusvideoita kuin mitä on ikinä mahdollista ehtiä katsoa. Se kirjo on ihan mieletön!"

Viides testaaaja oli aloittanut soittoharrastuksen vasta puoli vuotta ennen koejakson alkua. Hän kävi akustisen kitaransoiton ryhmätunneilla kansalaisopistossa, mutta koki tuntien etenevän liian hitaasti ja ohjelmiston olevan melko epämotivoivaa ja hänen musiikkimakuunsa nähden vanhanaikaista. Opettajana kyseisillä tunneilla toimi kuulemma eläkeiän kynnyksellä oleva vanhempi herra. Soitonoppaan koeikäytöltä hän odotti saavansa uusia vinkkejä kitaransoittoon erityisesti rytmimusiikista, sillä kansalaisopiston ryhmäopetus nojasi enemmän nuotinluvun harjoitteluun ja klassisen kitaran soittotekniikoihin.

Kuudes testaja oli kitaransoittotaidoiltaan selvästi pisimmällä ja hän soittaa bändissä, joka harjoittelee ja keikkailee aktiivisesti. Soittotunnit testaja oli aloittanut nylonkielisellä kitaralla, mutta innostus ei alkanut kunnolla aivan heti:

"Jotenkin se innostus lähti vasta siinä vaiheessa, kun tuli näitä tämmösiä perus Metallicaa tai jotain AC/DC:tä, ni siinä vaiheessa oli sillain, et tähän on hauskaa. Sitä ennen soittaminen oli ollut mulle vähän sellasta pakkopullaa".

Soittotunneilla hän oli käynyt nuorena, mutta nyt harjoittelu rajoittuu bänditreeneihin ja satunnaiseen kotona soitteluun. Alkuhaastattelun aikana testaja kertoi myös, ettei ikinä kuuntele soitonoppaiden mukana tulevia cd-levyjä.

5.4 Palaute itseopiskelijoilta

Koejakson jälkeen keräsin soitonoppaan koevedokset testajilta ja haastattelin jokaista erikseen. En aio eritellä testajakohtaisesti keneltä mikäkin palaute on tullut, mutta mainitsen palautteen antajan musiikillisen lähtötason, jos se on palautteen kannalta oleellista. Kaikki testaukseen osallistuneen ehtivät käyttää soitonopasta vähintään kuu-kauden ajan. Kaikki käyttämäni suorat lainaukset pohjautuvat materiaalin yhteydessä äänitettyyn haastatteluun. Osa testajista antoi myös melko kattavasti kirjallista palautetta, joista koostan tärkeimmät seikat, mutta en esitä niistä suoria lainauksia.

Soitonopas sai kaikilta osallistujilta kiitosta mielenkiintoisesta sisällöstä. Suurimman osan mielestä sisältö oli selkeästi järjestelty ja asiat löysi helposti. Kappalemateriaali oli kaikkien mielestä onnistunut ja se innosti harjoittelemaan. Yksi testajista kommentoi kappalevalintoihin liittyen seuraavasti:

"Se oli hyvä, ku oon soittanut kuitenkin jo pitempään, ni sitten tuli vastaan kappale tai joku juttu, mitä on miettiny ja sitten se löyty oppaasta – ai tää menee tälle?"

Kyseinen testaja kertoi ehtineensä soittaa kirjasta lähes kaiken läpi. Avovireisiin tutustumisen hän oli kuitenkin päättänyt jättää väliin kokonaan ajanpuutteen vuoksi. Materiaalin suhteen tuli kuitenkin kriittistä palautetta testajalta, jolla oli vähiten kokemusta musiikin saralta. Hänelle heräsi koejakson aikana paljon kysymyksiä, joihin hän ei löytänyt kirjasta vastausta:

"Kun mulla ei ole mitään tietoa, taitoa, tai pohjaa...jos jää joku aukko, niin mä en pysty päättelemään, tai edes jollain fiksupilla tavalla arvaamaan mitä pitäisi tehdä."

Useampi testaja oli lähtenyt soittamaan kirjaa aloittaen alusta ja edeten niin pitkälle kuin pääsee. Tämä oli yksi seikka, mikä kiinnosti minua erityisesti, sillä soitonoppaassa ei ole minkäänlaista johdantoa miten kirjaa tulisi käyttää. Erityisen ongelmalliseksi järjestyksessä eteneminen oli koitunut testaajalle, jolla ei ollut laisinkaan aiempaa kokemusta musiikkiharrastuksista. Hän oli kokenut jopa ahdistuksen tunteita, kun ei ollut ymmärtänyt jotain merkkejä tai käytettyjä termejä. Haastattelussa hän kertoi seuraavaa:

"Kun ei ole ketään keneltä kysyä, niin tämän materiaalin varassa on tosia vaikeita. Jos olisi esimerkiksi video, josta näkee miten harjoiteltava asia tulisi soittaa, niin se voisi auttaa ihan mielettömästi – puhumattakaan siitä, että kävisi soittotunneilla...Musta kyllä tuntui, että tämä alkoi heti vähän liian vaativasti. Vähän niin kuin, jos tämä olisi ollut koulu, niin olisi alkanut suoraan toiselta tai jopa kolmannelta luokalta. Tietyissä vaiheissa tuntui ihan ylivoimaiselta ymmärtää, kun etenin kirjassa pidemmälle...Tästä ei saa tietoa siitä, mikä olisi tärkeintä ja mihin pitäisi ajallisesti panostaa eniten."

Minun on selvästikin syytä ottaa vakavaan pohdintaan onko soitonopas vaikeustasoltaan sopiva aivan vasta-alkajalle, joka käyttää kirjaa itseopiskelun apuvälineenä. Toki ihmiset ovat erilaisia, joten liian jyrkkää johtopäätöstä yhden testaajan palautteesta ei kannata vetää. Edellä mainittu testaja oli päätenyt koejaksolla harjoittelemaan soitonoppaan rinnalla YouTube-nettisivustolta löytyvien video-oppituntien avulla. Testaja kaipasi tuekseen selvästi visuaalista havainnollistamista kirjallisen ohjeiden tueksi:

"Jos budjetti kestää, niin video ois tähän mielettömän tärkeä. Vaikka joitain satunnaisia sessioita kirjan ostaneille."

Kirjan parissa vietetty harjoitteluaika vaihteli melko paljon eri testaajien välillä. Selkeästi eniten kirjan kanssa oli ehtinyt harjoitella testaja, jolla ei ollut aikaisempaa kokemusta soittamisesta. Hän oli aloittanut harjoittelemaan kitaransoittoa alkuinnostuksen vallassa huikeilla neljän tunnin päivävuohdilla, mikä sai aikaan lievää sormenpäiden kipeytymistä. Myöhemmin hän oli saanut harjoittelumääränsä balanssiin jaksottamalla harjoituskerrat lyhyempiin eriin:

"Olen viime päivinä soittanut tyyliin 6 x 20min päivässä – se on tuntunut sopivan parhaiten. Moni asia mikä ei ole onnistunut, on onnistunut ihan automaattisesti seuraavana päivänä. Jonain iltana olen yrittänyt ja yrittänyt – tiedän mitä pitäisi tehdä, mutta ei vaan silti onnistu. Sitten aamulla se onnistuukin ihan luonnostaan."

Soittoesimerkkejä harjoituksista testaajat olivat käyttäneet jonkin verran. Siihen, ettei ääniesimerkkejä kuunneltu kovinkaan paljon saattaa vaikuttaa se, että koekäyttäjät saivat linkin soittoesimerkkeihin vasta kesken testijakson. En ehtinyt saada soittoesimerkkejä äänitettyä siinä aikataulussa, kun olin suunnitellut, joten testaus oli pakko käynnistää pelkällä kirjallisella materiaalilla.

5.5 Pedagogiopiskelijat: materiaalin luovutus

16.11.2016 kävin tapaamassa Metropolian neljännen vuoden musiikkipedagogiopiskelijoita soitonoppaan esittelyn ja sen testaamiseen liittyvän yhteistyön merkeissä. Puolentoista tunnin tapaamisessa oli osallisena minun ja opettajan lisäksi kuusi pedagogiopiskelijaa, joista neljällä pääaineenaan kitara ja kahdella basso. Opiskelijoiden lisäksi mukana oli heidän opettajansa Jarmo Hynninen. Kaikki opiskelijat esiintyvät tässä opinäytetyössä anonyymeina. Tapaamisen aluksi esittelin soitonoppaan taustaa, rakennetta ja omia pedagogisia lähtökohtia soitonoppaan kokoamiselle. Opiskelijat olivat saaneet etukäteen kuulla tapaamisen aiheesta, mutta varsinaisen sisällön, eli soitonoppaan työvedoksen he näkivät ensimmäistä kertaa.

Tavoitteenani oli selvittää mitä hyvää soitonoppaassa on ja mikä vaatii mahdollisesti vielä kehittämistä. Pedagogiopiskelijoista vielä kenelläkään ei ollut kovin paljon kokemusta opettamisesta. Tapaamisessa opiskelijat pääsivät hieman silmäilemään soitonopasta ja kertomaan havaintojaan siltä pohjalta. Ensimmäisen puolen tunnin aikana oppilaat tekivät seuraavan laisia huomioita:

"Olisiko soitonoppaassa syytä olla alussa teoriapaketti, jossa esim. selitettäisiin perusasiat rytmeistä ja sävelistä esim. kitaran kaulan ensimmäisestä asemasta?"

"Jos soitonopasta käydään läpi opettajan kanssa, on hyvä, että oppaassa aloitetaan heti soittamaan. Jos aloittaisin itse harjoittelemaan kitaran soittamista tämän oppaan avulla, haluaisin todennäköisesti, että alussa olisi hieman selitetty joitain perusasioita. Tietysti voin myös kuunnella harjoiteltavan kappaleen ja lähteä sitä kautta katsomaan."

"Sopivan materiaalin hankinta on suurin haaste opetuksessa. Vuosien varrella kertyneet paperit on tallessa. Varsinkin soittoharrastuksen alkuvaiheen materiaalit ovat pääosin käsin tehtyjä nuotteja. Aloittelijoiden kanssa tämäntyyppinen opus olisi todella hyvä, mistä löytää perusasiat sanallistettuna."

Opiskelijat onnistuivat mielestäni jo nopean tutustumisen perusteella tekemään oivaltavia havaintoja soitonoppaasta. Oli mukava saada tukea soitonoppaani sanallisiin ohjei-

siin liittyen. Mielestäni kaikki kriittisemmät pohdinnat olivat hyvin perusteltuja ja siten hyvin tervetulleita – kriittinen palaute onkin avainasemassa soitonoppaan kehittämisen kannalta. Yksi pedagogiopiskelijoista huomasi, että soitonoppaassa ei kerrota soittoasennosta mitään muuten kuin käsien osalta. Se oli mielestäni erittäin hyvä huomio ja soittoasento on syytä ottaa huomioon paremmin soitonoppaassa. Soittoergonomia on hyvä ottaa esille, jottei itseopiskelija totu soittamaan epäergonomisessa asennossa. Yhdeltä opiskelijalta tuli hauska idea siitä, että soitonoppaassa voisi olla havainnollistava kuva hyvän soittoasennon lisäksi myös täysin väärästä soittoasennosta. Tapaamisemme yhteydessä nousivat esille myös seuraavat huomiot:

"Tää efekti-osio on mielenkiintoinen. Tässä on kerrottu kustakin efektistä yleisesti mukavasti."

"Toi on hyvä sana mitä olet käyttänyt tuossa 1/16-komppauksessa: ruksi-soundi. Mun on ollu hankala selittää sitä oppilaille, mutta toihan on hyvä."

"Termistöä on syytä pohtia harkiten, sillä monille termeille ei ole välttämättä yhtä vakiintunutta vaihtoehtoa."

"Hyvä, että olit puhunut metronomista tarkemmin Thundestruckin kohdalla. Liian harvoissa kirjoissa lukee metronomin käytöstä yleensäkin."

Metronomin käyttöä pohdimme yhdessä opiskelijoiden kanssa ja tulimme siihen lopputulokseen, että siitä voisi olla soitonoppaassa oma sivu tai jopa aukeama. Olimme kaikki yhtä mieltä siitä, että metronomi on kuitenkin hyvin keskeinen apuväline soiton harjoittelussa. Metronomin käytön yhteydessä voisi olla myös kerrottu taustanauhojen käytöstä harjoittelun apuvälineenä. Taustanauhat ajavat nykyään samaa tarkoitusta kuin metronomi, sillä taustanauhojen nopeutta pystyy useissa tietokoneohjelmissa ja älylaite-sovelluksissa muuttamaan portaattomasti. Metronomin ja taustanauhojen kanssa harjoittelusta Jarmo Hynninsellä oli mielestäni erinomainen huomio:

"Taustanauhat on hyviä treenityökaluja silloin, kun on hyvä svengi – se on vähän eri kuin metronomi. Metronomin kanssa harjoitellessa pitää kuitenkin ottaa omaa vastuuta. Metronomi voi olla vaikka vain toisella ja neljännellä iskulla tai vaikka vain jollain yhdellä iskulla. Metronomin kanssa voi treenata myös taimia sillä tavalla, että metronomi lyö vain kerran useiden tahtien välein ja soittajan tulee pysyä sykkeessä omin avuin. Basistit ja rumpalit harjoittelevat tuohon tyyliin paljon – kitaristit voisivat ottaa oppia siitä."

5.6 Palaute pedagogiopiskelijoilta

Tapasimme toisen kerran Metropolian pedagogiopiskelijoiden ja Jarmo Hynnisen kanssa 25.1.2017. Nyt opiskelijat olivat ehtineet tutustua soitonoppaaseen kunnolla ja sain heiltä tälläkin kertaa hyvin perusteltua palautetta niin soitonoppaan hyvistä puolista kuin kehitystä kaipaavista seikoista. Olin lähettänyt opiskelijoille sähköpostilla heti ensimmäisen tapaamisemme jälkeen listan kysymyksiä, joihin toivoin heidän pystyvän vastaamaan tällä jälkimmäisellä tapaamiskerralla. Puran tässä luvussa palautteen erikseen jokaisen kysymyksen osalta. Ensimmäiseen kysymykseen, *Kenelle kirja mielestäsi soveltuu käytettäväksi?*, sain seuraavia vastauksia:

"Aloittelijoille iästä riippumatta – tykkään, että tässä lähdetään heti soittamaan. Tämä sopii motivoituneelle, jolla on halua opiskella tällä tavalla kirjan kautta."

"Itseopiskelun lisäksi näkisin myös, että tämä soveltuu hyvin myös opetustarkoitukseen. Mulla on yksi oppilas tällä hetkellä, jolle voisin suoraan soveltaa tämän tyyppisiä juttuja."

Toisena kysymyksenä oli: *Voisitko itse käyttää kirjaa työssäsi?* Tähän kysymykseen yksi opiskelijoista ehtikin jo vastata edellä. Sain kuitenkin vielä lisävastauksia:

"Tää on siinä mielessä hyvä, että tähän on kerätty hyvin näitä biisejä. Siinä tulee tietenkin se ikäryhmä mieleen, että sopiiko nämä kelle kaikille. Toisaalta mä olen itsekin aloittanut Smoke On the Waterilla, että ei se ole niin sidottu niihin aikakausiin."

"Mä itse asiassa käytinkin tätä vähän harjoitusoppilaan kanssa. Käytin täältä blues-osiosta tuota Simple Blues -harjoituskappale – se oli juuri sopivan tasoinen sille. Ollaan just soitettu A-bluesia ja pentatonista asteikkoa, niin tässä oli hyvin esimerkkiä siitä, miten niitä ääniä voi järjestellä. "

"Sopii itseopiskeluun varmasti ja opettajalle apuvälineeksi perusopetukseen."

Kolmantena kysyin: *Minkä tasoisille ja ikäisille soittajille kirja mielestäsi soveltuu käytettäväksi?* Tähänkin kysymykseen opiskelijat tulivat osin jo vastanneeksi edelliseen kysymykseen vastatessaan. Sain kuitenkin vielä yhden täydentävän vastauksen kysymykseeni:

"Taso varmaan on aika selkeä, että aloitteleville kitaristeillehan tämä on suunnattu. Nuorempien soittajien kohdalla kirja soveltuu varmaan paremmin opettajan kanssa käytettäväksi. Jos joku tahtoo oppia soittamaan varttuneemmalla iällä, niin se varmasti ymmärtää tämän ja pystyy käymään kirjan harjoituksia itse läpi. Mun mielestä tässä on se hyvä puoli, että nää biisit on sellaisia iättömiä klassikoita. Biisivalinnat varmasti kolahtavat juuri sille, joka varttuneemmalla iällä haluaa

oppia soittamaan kitaraa. Kaupassa kirjaa selatessa tämä voi tarttua helpommin mukaan, kun tässä on käytetty tuttuja biisejä."

Neljäntenä kysymyksenä kysyin: *Koetko harjoitusten tarkkojen ohjeiden tuovan lisäarvoa itseopiskelijalle ja opettajalle?*

"Ainakin itseopiskelijalle tarkat ohjeet tuovat lisäarvoa. Täällä oli tosi tarkasti selitetty lähes kaikki. Ei mulla tullut ainakaan missään kohtaa sellainen fiilis, että mikään jäisi epäselväksi."

"Mun mielestä se on ehkä jopa tämän opuksen parasta antia, että siellä on tarkat selitykset miten mikäkin tapahtuu. Tässä on hienosti onnistuttu sanallistamaan kaikki yksinkertaisesti."

"Tässä on hyvä tietynlainen opiskelijälähtöisyys – annetaan mahdollisuus opetella esimerkiksi kaikki soinnut ulkoa kerralla tai sitten pikkuhiljaa. Tässä jätetään se pallo kuitenkin opiskelijalle."

Viides kysymys oli: *Sisältääkö kirja mielestäsi ns. hiljaiseksi tiedoksi mielletävää sisältöä?* En tutki tässä opinnäytetyössäni tarkemmin hiljaista tietoa, mutta mielestäni olin onnistunut sanallistamaan soitonoppaassa asioita, joita en ole missään soitonoppaassa nähnyt sanallistettavan. Viidenteen kysymykseen sain seuraavia vastauksia:

"Soitonoppaassa esiintyvät tietolaatikot sisältävät sellaista tietoa, mitä ei ole kaikissa opuksissa näin hyvin tehty. Ne sisältävät aloittelijan kannalta paljonkin ns. hiljaista tietoa."

"Tää on just sitä ns. hiljaista tietoa, että nää on avattu tänne – mitä yleensä oppii vain kitaratunneilla opettajalta."

Kuudentena kysymyksenä oli: *Löysitkö kirjasta virheellistä informaatiota tai kohtia, joita et ymmärtänyt?* Kerroin kysymyksen luettuani, että voimme myös tässä kohtaa jutella terminologiasta. Sain kysymykseeni seuraavanlaisia vastauksia:

"Kirjassa puhutaan Santana-venytyksestä. Minulle tulee siitä venytyksestä mieleen Ritchie Blackmore...Mulle tulee siitä taas mieleen Iron Maiden."

"Vuoropikkaus on hyvä termi, mutta näissä suomenkielisissä termeissä vois myös laittaa vaikka sulkuihin sen yleisen englanninkielisen termin alternate picking. Ihan sen takia, että näillä suomenkielisillä termeillä jos lähtee netistä hakemaan, niin ei välttämättä löydy niin paljoa tietoa. Esimerkiksi tällä vuoropikkaus-termillä, mikä on ihan oikein sinänsä, ei varmasti löydy läheskään niin paljoa tietoa kuin hakemalla alternate picking. Toisaalta seuraavalla sivulla soitonoppaassa näköjään mainitaan alternate picking. Molemmat termit olisi syytä mainita silloin, kun asiasta puhutaan ensimmäisen kerran."

Soitonoppaassa käyttämäni termi *avosointu* herätti myös keskustelua. Käytän kyseistä termiä kuvaamaan sointuotteita, joissa soi avokieliä mukana. Päädyimme yhteisessä pohdinnassamme siihen, että olisi kannattavaa kertoa kaikki yleisesti käytössä olevat termit, jos jostakin asiasta puhutaan monella eri termillä. Termi tuli puheeksi myös sellaisen kaksiäänisen otteen kohdalla, jossa pohjasävelen lisäksi soi kvintti-intervalli. Kyseisestä otteesta käytetään esimerkiksi termejä: voimasointu, kvinttiote ja power chord. Myös termi *mollipentatoninen asteikko*, jota käytän soitonoppaassani, nousi keskustelussa esille. Totesimme sen vakiinnuttaneen paikkansa muiden vaihtoehtojen, kuten *pentatoninen molli*, joukosta.

Seitsemäntenä kysymyksenä esitin pedagogiopiskelijoille: *Puuttuuko kirjasta jotain oleellista – mitä muuttaisit?* Sain kysymykseen seuraavia vastauksia:

"Tarvittaessa voisi olla joku sanasto eri termeistä – riippuen siitä miten paljon termejä soitonoppaaseen tulee. Jos ei käy järjestelmällisesti kirjaa läpi ja joku aiemmin tarkemmin esitelty termi on mennyt ohi, niin olisi joku paikka mistä tarkastaa mitä mikäkin termi tarkoittaa. Ja jos käyttötarkoitus on se, että kirjaa ei ole tarkoitukseen välttämättä mennä alusta loppuun, niin yhtenäinen sanasto kirjan lopussa on vielä perustellumpaa."

"Mulle tuli se mieleen, että kirjassa olisi syytä olla jonkinlaiset alkusanat. Siinä voisi olla jonkinlaiset kirjan käyttöohjeet – esimerkiksi pari tapaa käyttää tätä kirjaa."

"Sulla oli se ajatus tässä, että mennään biisit edellä ja se on ihan selkeä valinta. Jos mä saisin kirjan käteen, niin haluaisin, että mulle olisi alussa vähän ensin selitetty teoriaakin. Nyhän teoriaosuus on soitonoppaassa viimeisenä kappaleena. Se on kylläkin sinänsä makuasia."

"Kun tässä on näitä biisejä ja niiden yhteydessä esitelty tarvittavia soittotekniikoita, niin olisiko se ollut selkeämpi, jos tekniikka olisi aina esitelty ensin ja kappale sen tekniikan mukaan...Mä mietin tuota samaa. Esimerkiksi plektran pitämisestä puhuttiin ensimmäisen kerran vasta, kun oli jo ehditty käydä monta biisiä läpi...Pienenä vasta-argumenttina tuohon sanoisin, että joskus on hyvä mennä enemmän tekeminen edellä. Tekniikat ja esimerkiksi se, miten plektrasta on hyvä pitää kiinni, muotoutuu harjoittellessa usein ihan luonnostaan."

Kahdeksas kysymys oli: *Kuinka suuren lisäarvon kirjan mukana tuleva äänite toisi?*

Soitonopiskelijoille en ollut toimittanut demoversiota äänitteestä, vaan ainoastaan soitonoppaan kirjallisen osion. Mielestäni keskeneräisen äänitteen toimittaminen tarkasteltavaksi olisi ollut turhaa, sillä äänitteen lopullinen sisältö oli vielä auki. Kysymys äänitteestä herätti keskustelua ja sain seuraavanlaisia vastauksia:

"Äänite toisi huomattavan lisäarvon. Esimerkiksi ne biisit, joissa on pelkistettyjä komppiesimerkkejä, niin nehan ei täsmää levyversion kanssa. Kirjan käyttäjä voi mennä hämilleen, kun esitetyt kompit eivät kuulosta ollenkaan samalta kuin levyllä. Sen takia olisi selkeää, että mukana tulee äänitetyt soittoesimerkit."

"Äänitteellä olisi tärkeää olla esim. bluesin osalta sellaista soittoa, jossa kuuluu ne tyylin estetiikan kannalta olennaiset asiat. Liian pelkistetty soittaminen ei anna oppilaalle oikeaa kuvaa siitä, millaista soundia pitäisi tavoitella. Se on ensiarvoisen tärkeää, että mallisoitto on kohdillaan ja kuulostaa hyvältä – siten oppilaskin lähtee hakemaan sitä samaa soundia."

"Kuulokuvan perusteella oppiminen on hyvin tärkeää. Varsinkin itseopiskelijalle soitonoppaan mukana tuleva äänite olisi varmasti tärkeä. – Jos musiikkia opiskelee, niin pakkohan sitä on myös audiitiivisesti oppia."

"Voisi olla selkeää, jos kitaraosuudet olisi kaikista kappaleista äänitetty klikki-raidalle. Monesti kitaraosuuksia voi olla hankala erottaa levyiltä – varsinkin aloittelevan kitaristin on usein hankala erottaa kitaroita selvästi muusta soitosta."

Äänitteestä keskusteltaessa heräsi sisällön lisäksi myös kysymyksiä siitä, missä formaatissa äänite olisi syytä julkaista. Cd-levyä ei koettu enää järkeväksi väyläksi, sillä cd-soittimet ovat kokemuksemme mukaan katoamassa kotitalouksista. Olisiko muistitikku vaihtoehto? Ehkäpä soitonoppaassa voisi olla joku yksilöity koodi, jonka avulla kirjan ostaja saa ladattua äänitteen netistä? Luvussa 3.3 pohdin vaihtoehtoja äänitteen formaatista tarkemmin.

5.7 Koekäytön tulokset ja vaikutukset oppaaseen

Koekäyttö omassa työssä on antanut minulle mahdollisuuden kehittää soitonopasta rauhassa siihen pisteeseen missä se oli itseopiskelijoiden ja Metropolian pedagogiopiskelijoiden testausjaksoilla. Mielestäni nämä uudet käyttökokemukset ja mielipiteet soitonoppaasta antoivat minulle arvokasta tietoa soitonoppaan toimivuudesta itseopiskelijoiden ja opettajien näkökulmista. Sain molemmilta testiryhmiltä hyvin perusteltuja kehitysehdotuksia ja myös tukea sille mikä soitonoppaassa on erityisen onnistunutta.

Tulen varmasti lisäämään soitonoppaaseen johdannoksi sivun, jossa kerrotaan millä tavoin kirja soveltuu käytettäväksi. Soitonopasta voi käyttää perinteisesti aloittaen alusta ja käyden jokaisen harjoituksen vuorolla läpi. Toisaalta kirja soveltuu käytettäväksi myös siten, että harjoituksia voi valita mistä kohtaa kirjaa tahansa. Järjestyksellä ei välttämättä ole väliä edes siinä tapauksessa, että kirjan käyttäjällä ei ole aiempaa ko-

kemusta soittamisesta. Esimerkiksi opiskelija, jota kiinnostaa blues, voi aloittaa suoraan blues-osiosta.

Soitonoppaaseen tulen varmasti tuomaan itseopiskelijoille suunnattua ohjausta kitaransoiton harjoittelusta ja harjoitusmääristä. Varsinkin aloitteleva kitaristi, jolla ei ole taustaa minkään soittimen harjoittelusta, saattaa vaatia tuekseen jonkinlaista ohjeistusta harjoitteluun ja harjoitusmääriin liittyen. Myös harjoittelun apuvälineistä, kuten metronomista ja taustanauhoista, on syytä mainita laajemmin kuin miten ne tällä hetkellä tulevat mainituksi. Metronomin käyttö harjoitusvälineenä on mielestäni syytä nostaa esille omana kokonaisuutenaan.

Pedagogiopiskelijoiden esille tuoma ajatus tekniikkaharjoitusten ja kappaleiden järjestyksestä saa varmasti aikaan jotain muutoksia kirjassa. En ollut itse havainnut epäloogisuutta siinä, missä järjestyksessä kappaleisiin tarvittavat uudet soittotekniikat on esitelty. Osassa kirjan harjoituksia tekniikka on esitelty ennen sitä kappaletta, jossa kyseistä tekniikkaa tarvitaan ja osassa harjoituksista tekniikka on esitetty vasta kappaleen jälkeen. Joissain kohdin soitonopasta järjestys on määräytynyt puhtaasti soitonoppaan taittoon liittyen ja joissain kohdissa olen tietoisesti jättänyt tekniikan tarkemman selittämisen vasta harjoiteltavan kappaleen jälkeen esitettäväksi. Tämä epäloogisuus kuitenkin oli häirinnyt osaa opiskelijoista, joten harjoitusten järjestystä on syytä pohtia tarkasti – osassa kohtaa päädyn varmasti tekemään muutoksia järjestyksen suhteen.

Yhdeltä itseopiskelijalta sain paljon yksityiskohtaisia kehitysideoita notaatioon liittyen, sillä hän tekee ammatikseen nuottien puhtaaksikirjoitusta ja sovitustyötä. Hän myös sattumalta käyttää työssään samaa Sibeliuksen nuotinnusohjelmaa kuin minäkin, joten hänen kehitysideansa olivat helposti toteutettavissa. Hän esimerkiksi huomasi minun käyttäneen termiä *sidekaari* silloin, kun oikeaoppinen termi olisi ollut *yhdyskaari*. Muut huomiot liittyivät lähinnä käytettyihin symboleihin, tahtimäärien jakamiseen riveittäin lukemisen selkeyttämiseksi ja kohotahtien kirjoitukseen. Kaikki edellä mainitut yksityiskohdat ovat tärkeitä korjata oikeaksi, jotta soitonoppaan pedagoginen uskottavuus ei kärsi. Nuotit ja tabulatuuri on syytä oikolukea vielä useampaan kertaan, ettei lopulliseen tuotteeseen jää huolimattomuusvirheitä.

Äänitteen sisältöä tulen harkitsemaan tarkasti, sillä keskustelu pedagogiopiskelijoiden kanssa nosti siihen liittyen uusia näkökulmia esille. En ollut itse ajatellut, miten hyödyllinen äänite voisi olla sellaisessa muodossa, että soittoesimerkit sisältäisivät vain kita-

raosuuden soitettuna klikkiraidan, eli metronomin päälle. Harjoiteltavien kappaleiden alkuperäisäänitteeltä kitaraosuus ei välttämättä erotu selkeästi, jolloin mallisoitto ilman muita instrumentteja selkeyttäisi harjoiteltavan asian ymmärtämistä. Todennäköisesti tulen tämän palautteen ja sitä seuranneen yhteisen pohdintamme johdosta toteuttamaan ainakin suuren osan äänitteestä tällä *kitara ja klikkiraita* -periaatteella.

Äänitteen lisäksi esille nousi itseopiskelijoita haastatellessani videomateriaali soittoesimerkkien havainnollistamisessa. Itseopiskelija, jolla ei ollut aiempaa musiikkiharrastustaustaa, oli päättänyt tarkistamaan netistä löytyvistä ilmaisoppitunneista soittiko hän soitonoppaan harjoitukset oikein. Hänelle ei riittänyt tueksi äänitteen muodossa ollut mallisoitto. Hän kertoi, että halusi nähdä miten harjoitukset soitetaan ja että hän tätä kautta sai tukea omalle epävarmuudelleen soitossa. Hän ei pysynyt luottamaan itseensä sen suhteen, että olisi ymmärtänyt harjoitusten sanalliset ohjeet oikein. Videolta hän pystyi tarkistamaan menikö opettajan komppikäsi missä kohtaa alas ja missä ylös. Tämä palaute sai minut pohtimaan vakavasti: tulisivatko soittoesimerkit olla videon muodossa? Laadukas video voi usein nostaa kirjan kustannuskuluja liian korkeaksi, mutta minulta löytyy sattumalta omaa osaamista ja kokemusta videotuotannosta. Kustannukset eivät siis tässä tapauksessa ole rajoittava tekijä, sillä pystyn tuottamaan materiaalin itsenäisesti omaa kuvauskalustoa käyttäen. Tässä vaiheessa en osaa sanoa miten laajasti ja missä muodossa tulen hyödyntämään videokuvaa. Vähintäänkin osana soitonoppaan markkinointia tulen todennäköisesti tekemään jonkinlaisia mainosvideoita.

Musiikkitermistön erillistä hakemistoa on syytä ainakin harkita. Itseopiskelija voi mennä hyvinkin hämilleen, jos vastaan tulee termejä ja merkkejä, joita hän ei ymmärrä. Termistö voisi olla soitonoppaan lopussa oleva hakemisto, johon voi tarpeen tullen tukeutua. Termistön osalta on syytä ottaa huomioon myös se, että samasta asiasta voi olla useita käytössä olevia termejä. Kaikki yleisessä käytössä olevat termit on syytä mainita uuden termin tullessa ensimmäistä kertaa vastaan ja mahdollisesti mukaan tulevassa erillisessä hakemistossa. Myös yleisesti käytössä olevat englanninkieliset termit on hyvä mainita. Termistön osalta on myös tärkeää varmistaa, että soitonoppaassa käytetään johdonmukaisesti samoja termejä. Kirjan käyttäjälle suurin osa termeistä voi olla kuitenkin täysin uusia, joten termien käytön suhteen on syytä olla mahdollisimman johdonmukainen.

Testaus itseopiskelijoilla sai minut pohtimaan soitonoppaan kohderyhmää. Minkä ikäisille soittajille kirjaa olisi hyvä markkinoida? Onko järkevää markkinoida soitonoppaan

soveltuvan kaikille aloittelijoille, vai olisiko kohderyhmää syytä rajata jollakin tavalla? Onko kohderyhmä eri itseopiskelijoiden osalta kuin opettajan kanssa käytettäessä? Näiden kysymysten parissa minun on vielä painittava yhdessä kustantajan kanssa ennen kirjan julkaisua.

6 Pohdinta

Soitonoppaan työstäminen on ollut pitkä ja paikoitellen jopa raskaskin projekti. Kehotan kaikkia vastaavanlaiseseen projektiin ryhtyviä varaamaan riittävästi aikaa soitonoppaan työstämiselle. Mitä paremmin kokonaisuuden on etukäteen suunnitellut, sitä helpompaa varsinainen työstäminen todennäköisesti on. Itselläni tuli monta kertaa projektin aikana vaihteita, jolloin en jaksanut viedä projektia millään tavalla eteenpäin. Tarvitsin välillä reilusti taukoa, jotta jaksoin taas jatkaa työstämistä niin, että se tuntui mielekkäältä. Olen lopputulokseen kuitenkin erittäin tyytyväinen.

Soitonoppaan testausprosessit sen koekäyttöön liittyen ovat olleet todella antoisia ja opettavaisia. Osana itseopiskelua tehty testaus paljasti sen, että aloittelevalla soittajalla voi olla todella suuria vaikeuksia päästä uuteen musiikkiharrastukseen kiinni ilman opettajan ohjausta. Vaikka ohjeet soitonoppaan koevedoksessa olivat selkeitä, niin ne eivät olleet kuitenkaan riittävän selkeitä testaajalle, jolla ei ollut mitään aikaisempaa kokemusta mistään soittoharrastuksesta. Toisaalta sain vahvistusta sille, että soitonoppaassani riitti uutta harjoiteltavaa ja opittavaa myös kitaristeille, joilla oli jo pitkäkin kitaransoiton harrastustausta.

Soitonoppaan harjoitusten testaaminen omilla oppilailla kirjan työstövaiheessa on ollut myös tärkeää pohjatyötä. Harjoitusten käyttäminen opetuksessa paljastaa mahdolliset epäselvät ohjeet ja virheet notaatiossa sekä tabulatuurissa. Jos harjoituksia on mahdollisuus testata omassa työssä eritasoisten oppilaiden kanssa, antaa se hyvän kuvan siitä, miten harjoitukset toimivat erilaisilla soittajilla ja ennen kaikkea erilaisilla oppijoilla.

Kannattaa olla valmis tutustumaan uusiin työvälineisiin ennakkoluulottomasti, jos harkitsee oman soitonoppaan tekemistä. Ilmaisillakin työvälineillä voi saada todella ammattimaista jälkeä aikaiseksi. Näin saa lisäinnostusta materiaalin työstämiseen. Itse tein soitonopasta heti alusta saakka ilmaisella taitto-ohjelmalla, jotta sain nuotit ja tekstit aseteltua visuaalisesti tyylikkäästi haluamallani tavalla. Esimerkiksi käyttämäni il-

maista Scribus -taitto-ohjelmaa oppii käyttämään nopeasti, sillä siihen löytyy internetistä suomenkieliset ohjeet.

Soitonoppaani tuo valmistuttuaan kitaransoitonopas -kenttään kaivattua uudistusta. Aloitteleville kitaristeille suunnatuissa soitonoppaissa ei ole aiemmin yhdistetty rytmimusiikin klassikkokappaleita ja laadukasta pedagogista opetusta. Olen täydentänyt kirjan sisältöä itse säveltämilläni harjoituksilla ja harjoituskappaleilla, jotta opas olisi pedagogisesti mahdollisimman kattava. Soitonoppaani esittelee myös uuden tavan sanallistaa harjoitusten ohjeet siten, että ne on helppo ymmärtää ilman musiikinteorian ja musiikkitermistön aiempaa tuntemusta.

Lähteet

- Aebersold. 1967. Volume 1, How To Play Jazz and Improvise. Aebersold.
- Buckingham, Bruce. 1997. Kitarakirja. Hal Leonard Corporation. Suomenkielisen laitoksen yksinoikeus: F-kustannus Oy
- Burrows, Terry. 2011. Ensimmäinen kitarakirja. Readme.fi.
- Community Guitar Resources -sivusto (2017) (<http://www.communityguitar.com/students/Songs/SweetHomeChicago.htm>, luettu 8.5.2017)
- Freeth, Nick & Alexander, Charles. 2002. The Guitar. Lontoo: Salamander Books Ltd.
- Govan, Guthrie. 2003. Creative Guitar 1 - Cutting-Edge Techniques. SMT. 54.
- Guitarbackingtrack.com -sivusto (2017) (<https://www.guitarbackingtrack.com/top.php>, luettu 8.5.2017)
- Heikkilä, Pasi & Halkosalmi, Veli-Matti. 2006. Tohtori Toonika. Keuruu: Otava.
- Hynninen, Jarmo. 2006. Rhythm & Blues Workshop. Helsinki: Idemco Oy / Riffi-julkaisut.
- Kurtti, Juha. 2012. §. Tampere: Tampere University Press ja tekijä.
- Leskelä, Ari & Järvinen, Jaakko. 2013. Kitarahitit. Helsinki: F-Kustannus Oy.
- Louhensuo, Harri. 2002. Blues Station. Helsinki: Idemco Oy / Riffi-julkaisut.
- Martiskainen, Hyri. 2008. Kitara syliin ja soittamaan. Helsinki: Tammi.
- Musiikinteoria 1 (2017) Sibelius-Akatemia. (<http://www2.siba.fi/muste1/index.php?id=26&la=fi>, luettu 21.4.2017)
- Schmid, Will. 1977. Hal Leonard Kitarakoulu 1. Hal Leonard Corporation.
- Snåre, Miika. 2010. Trubaduurin komppikirja. Helsinki. WSOY.
- The Real Rock Book. 2001. Hal Leonard Corporation.
- Tuovila, Annu. 2003. "Mä soitan ihan omasta ilosta!". Helsinki: Sibelius-Akatemia.
- Viinikainen, Teemu. 2009. Rytmi elää. Helsinki: Idemco Oy / Riffi-julkaisut.
- Viitanen, Elina. 2013. Johdatus aikuisen alkajan sellonsoitonopetukseen. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Äänitteiden vuosimyynti (2017) Musiikkituottajat ry. (<http://www.ifpi.fi/tilastot/>, luettu 7.5.2017)